

Utbildningsutskottets betänkande 2022/23:UbU1

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2023 inom utgiftsområde 16, som uppgår till ca 95 miljarder kronor. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om godkännanden och om vissa bemyndiganden om ekonomiska åtaganden. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner.

I betänkandet finns tre särskilda yttranden (S, C, MP). Ledamöterna från Socialdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet avstår från ställningstagande när det gäller beslutet om statens budget inom utgiftsområde 16 och redovisar i stället sina överväganden i de särskilda yttrandena.

Behandlade förslag

Proposition 2022/23:1 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Fyra yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning.....	6
Budgetprocessen i riksdagen	6
Utskottets överväganden.....	8
1 Statens budget inom utgiftsområde 16	8
Utskottets ställningstagande.....	10
2 Barn- och ungdomsutbildning	11
Utskottets ställningstagande.....	25
3 Kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola	28
Utskottets ställningstagande.....	32
4 Universitet och högskolor.....	33
Utskottets ställningstagande.....	45
5 Forskning.....	47
Utskottets ställningstagande.....	53
6 Anslag för gemensamma ändamål.....	54
Utskottets ställningstagande.....	55
Särskilda yttranden	56
1. Statens budget inom utgiftsområde 16 (S).....	56
2. Statens budget inom utgiftsområde 16 (C)	58
3. Statens budget inom utgiftsområde 16 (MP)	60
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	62
Propositionen	62
Motioner från allmänna motionstiden 2022/23	64
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag	65
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.....	72

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Statens budget inom utgiftsområde 16

a) Anslagen för 2023

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 16 enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:1 utgiftsområde 16 punkt 14 och avslår motionerna

2022/23:1238 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V),

2022/23:2130 av Åsa Westlund m.fl. (S),

2022/23:2188 av Muharrem Demirok m.fl. (C) och

2022/23:2257 av Camilla Hansén m.fl. (MP).

b) Godkännanden och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen

1. bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och innovationsplattformen inom råvaror under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Raw Materials) på högst 350 000 kronor,

2. bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget 2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och innovationsplattformen inom hållbar energi under Europeiska institutet för innovation och teknik (KIC InnoEnergy SE) på högst 500 000 kronor,

3. bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift till Centre Européen de Calcul Atomique et Moléculaire (CECAM) på högst 350 000 kronor,

4. godkänner att regeringen under 2023 beslutar om medlemskap i den ideella föreningen Ebrains och bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift på högst 350 000 kronor,

5. godkänner att regeringen under 2023 beslutar om medlemskap i konsortium för europeisk forskningsinfrastruktur, Infrafrontier ERIC, och bemyndigar regeringen att under 2023–2027 för anslaget 2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift på högst 600 000 kronor,

6. bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och innovationsplattformen inom hälsa under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Health) på högst 900 000 kronor,

7. bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och innovationsplattformen inom råvaror under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Raw Materials) på högst 1 200 000 kronor,

8. bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och innovationsplattformen inom hälsa under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Health) på högst 900 000 kronor,

9. bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och innovationsplattformen inom it-området under Europeiska institutet för innovation och teknik (KIC Digital) på högst 400 000 kronor,

10. bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och innovationsplattformen inom råvaror under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Raw Materials) på högst 1 200 000 kronor,

11. bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor besluta om kapitaltillskott på högst 11 000 000 kronor till holdingbolag knutna till universitet för finansiering av idébanksmedel,

12. bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation besluta om bidrag på högst 1 004 000 000 kronor till European Spallation Source ERIC (ESS),

13. bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation besluta om medlemsavgift till det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem (Euro-HPC) på högst 25 000 000 kronor,

14. bemyndigar regeringen att under 2023 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:1 utgiftsområde 16 punkterna 1–13 och 15.

Stockholm den 13 december 2022

På utbildningsutskottets vägnar

Fredrik Malm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Malm (L), Åsa Westlund (S)*, Patrick Reslow (SD), Josefin Malmqvist (M), Linus Sköld (S)*, Robert Stenkvist (SD), Caroline Helmersson Olsson (S)*, Noria Manouchi (M), Mats Wiking (S)*, Jörgen Grubb (SD), Aylin Fazelian (S)*, Marie-Louise Hänel Sandström (M), Mathias Bengtsson (KD), Muharrem Demirok (C)*, Anders Alftberg (SD) och Camilla Hansén (MP)*.

* Avstår från ställningstagande, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2022/23:1 i de delar som gäller utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning och fyra motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2022/23. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och motionsförslagen finns i bilaga 1.

I bilagorna 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2023 och beställningsbemyndiganden samt de avvikelser från dessa som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet föreslår i sina anslagsmotioner.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom ett beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen). Finansutskottet har föreslagit att riksdagen ska ställa sig bakom den utgiftsram för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning för 2023 som regeringen föreslagit (bet. 2022/23:FiU1). Regeringen har föreslagit att utgiftsramen ska bestämmas till 94 991 971 000 kronor (prop. 2022/23:1). Riksdagen väntas den 13 december 2022, efter att detta betänkande justerats, fatta beslut med anledning av finansutskottets förslag. Utbildningsutskottets ställningstagande i detta betänkande till hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen bygger på förutsättningen att riksdagen fastställer ramen för utgiftsområde 16 i enlighet med finansutskottets förslag. Riksdagens ställningstagande till anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden för utgiftsområdet ska göras genom ett enda beslut (11 kap. 18 § fjärde stycket riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Efter ett val som inneburit ett regeringsskifte ska budgetpropositionen överlämnas till riksdagen inom tre veckor efter det att en ny regering har tillträtt. Det har inte varit möjligt för regeringen att ge den redovisning av resultat som enligt budgetlagen ska ingå i budgetpropositionen ett innehåll som fullt ut återspeglar regeringens politik (se avsnitt 2 i propositionen). Mot denna bakgrund avstår utskottet från att i detta betänkande behandla resultatredovisningen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att utskottet i avsnitt 1 under utskottets överväganden behandlar de förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag som gäller statens budget inom utgiftsområde 16. I avsnitten 2–6 återges det närmare innehållet i propositionen och i motionerna. Dessutom redovisar utskottet sina närmare skäl för att tillstyrka regeringens förslag och avstyrka samtliga motionsyrkanden. I avsnitten 2, 4 och 5 redogörs också för de tillkännagivanden som regeringen redovisar i budgetpropositionen.

Utskottets överväganden

1 Statens budget inom utgiftsområde 16

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt regeringens förslag och lämnar de godkännanden och de bemyndiganden som regeringen har begärt. Motionärernas alternativa förslag till statens budget för 2023 inom utgiftsområde 16 avslås.

Jämför särskilt yttrande 1 (S), 2 (C) och 3 (MP).

Propositionen

Omfattning och mål

Utgiftsområdet omfattar utgifter för utbildning inom skolväsendet (inklusive kommunal vuxenutbildning), yrkeshögskolan samt universitet och högskolor. Även utgifter för myndigheter inom utbildningsområdet omfattas. Likaså omfattas utgifter för statlig finansiering av forskning och forskningsmyndigheter. Huvudmannaskapet för olika skolformer och verksamheter inom utgiftsområdet varierar, liksom finansieringsformerna. Staten styr genom finansiering, reglering och uppställda mål, tillsyn och tillståndsprövning samt uppföljning och kvalitetssäkring.

Målet för utgiftsområdet är att Sverige ska vara en framstående kunskaps- och forskningsnation som präglas av hög kvalitet (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 avsnitt 2.3, bet. 2011/12:UbU1, rskr. 2011/12:98).

Övergripande om politikens inriktning för utgiftsområdet

Målet med regeringens politik när det gäller utgiftsområdet är att stärka och utveckla Sveriges position som en ledande kunskaps- och forskningsnation. Huvudprioriteringarna för politiken är att höja kunskapsresultaten och öka likvärdigheten i skolväsendet samt att ge goda förutsättningar för att studera på utbildningar av hög kvalitet inom den kommunala vuxenutbildningen, yrkeshögskolan och högskolan. Kompetensbrister ska mötas och det ska finnas goda möjligheter att utbilda sig oavsett var i landet man bor. Den akademiska friheten ska främjas och värnas samtidigt som utbildnings- och forskningspolitiken ska svara mot de globala och nationella samhällsutmaningarna. Vetenskaplig excellens är avgörande för att Sverige ska kunna stärka sin konkurrenskraft och ställning som ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer.

Utbildning och bildning ger kunskaper och perspektiv som möjliggör personlig utveckling och skapar förutsättningar för ett aktivt deltagande i ett

demokratiskt samhälle. Bildningsbegreppet ska inte ställas i motsats till yrkesskicklighet och anställningsbarhet. Alla barn, unga och vuxna ska oavsett bakgrund, uppväxtmiljö eller andra förhållanden ges förutsättningar att pröva och utveckla sina förmågor och kunskaper för att nå sin fulla potential. Ett modernt utbildningssystem möjliggör ett livslångt lärande som ger varje människa möjlighet att kunna växa och fylla på med kunskap under hela livet oavsett var i landet man bor.

Utbildnings- och forskningspolitiken bidrar även till genomförandet av Agenda 2030 och de globala hållbarhetsmålen, bl.a. till mål 4 God utbildning för alla och mål 13 Bekämpa klimatförändringarna.

Regeringens utbildningspolitik ska skapa förutsättningar för utbildning och forskning av hög kvalitet. För att Sverige ska stå starkt inför framtiden och fortsätta utvecklas som kunskapsnation är kompetensförsörjningen avgörande. Genom ökad kunskap kan Sverige möjliggöra en effektiv klimatomställning, stärka industrins konkurrenskraft, stärka kvaliteten i skola och vård och värna vårt demokratiska och öppna samhälle. Utbildning av hög kvalitet stärker också individers möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden och gör det möjligt att ta till vara allas kompetens. Samtidigt som det finns många som kan arbeta har välfärden och näringslivet svårt att hitta den kompetens de behöver. Därför är det angeläget att arbetsmarknadens behov ges större betydelse vid planering och dimensionering av utbildningar inom gymnasieskolan och komvux. Det är angeläget att universitet och högskolor i än högre grad använder sina resurser för att erbjuda utbildningar där det finns brist på kompetens. Utbildning är också en förutsättning för att försörja Sveriges totalförsvar med nödvändig kompetens inom flera områden.

Lärarnas kompetens är avgörande för undervisningens kvalitet. Alla barn och elever ska få möta utbildade och kompetenta förskollärare och lärare, oavsett skolform eller var i landet man bor. Regeringen prioriterar arbetet för en lärar- och förskolläraryt utbildning som håller hög kvalitet, att fler ska utbilda sig till lärare, att fler med tidigare högskoleutbildning ska byta spår och vidareutbilda sig till lärare, att fler lärare ska stanna kvar i yrket och att lärare som lämnat skolan ska återvända till yrket.

Regeringen stärker kunskapsbasen för det nationella arbetet inom utbildnings- och forskningsområdet genom att aktivt delta i Europeiska unionen och andra internationella samarbeten.

Motionerna

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet har i sina motioner föreslagit alternativ till regeringens förslag för vissa anslag. I förhållande till regeringens förslag till budget föreslår Socialdemokraterna en ökning av anslagsnivån för utgiftsområdet med ca 1,4 miljarder kronor. Vänsterpartiet föreslår att anslagsnivån för utgiftsområdet ökar med ca 2,8 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag. Centerpartiet föreslår en minskning av anslagsnivån för utgiftsområdet med ca 1,5 miljarder kronor.

Miljöpartiet föreslår en ökning av anslagsnivån för utgiftsområdet med ca 5,2 miljarder kronor i förhållande till regeringens förslag. En sammanställning av motionärernas anslagsförslag för 2023 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning finns i bilaga 2 till betänkandet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker punkterna 1–15 i propositionen om anslag och bemyndiganden och avstyrker motionerna. I avsnitten 2–6 nedan redogörs närmare för innehållet i propositionen och motionerna samt för skälen till utskottets ställningstagande. Utskottet ställer sig också bakom regeringens bedömningar när det gäller de tillkännagivanden som regeringen redovisar i propositionen.

Utskottet noterar att det som en följd av snäva tidsramar inte har varit möjligt för regeringen att ge resultatredovisningen ett fullödigt innehåll. Utskottet utgår från att nästa års budgetproposition kommer att innehålla en sedvanlig resultatredovisning i enlighet med budgetlagens krav. Utskottet ser fram emot en fortsatt dialog.

2 Barn- och ungdomsutbildning

Propositionen

Mål för området

Området Barn- och ungdomsutbildning omfattar förskolan, annan pedagogisk verksamhet, förskoleklassen, grundskolan, sameskolan, grundsärskolan, specialskolan, fritidshemmet, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Den 2 juli 2023 byter grundsärskolan namn till anpassad grundskola och gymnasiesärskolan byter namn till anpassad gymnasieskola (prop. 2021/22:162, bet. 2021/22:UbU27, rskr. 2021/22:429).

Av skollagen (2010:800) framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

Redovisade tillkännagivanden

Regeringen redovisar behandlingen av sex tillkännagivanden inom Barn- och ungdomsutbildning (avsnitt 3.5 i propositionen).

Tilkännagivanden som regeringen anser är slutbehandlade

Tilkännagivande om trygghet och studiero i skolan

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den ska låta utreda regelverket för trygghet och studiero i skolan med inriktning mot en skärpning av skollagen (2010:800) och se till att det informeras om och vidtas lämpliga insatser för att underlätta tillämpningen av det aktuella regelverket bland lärare, rektorer och huvudmän (bet. 2017/18:UbU19 punkt 17, rskr. 2017/18:221). Den 18 december 2017 fick Skolverket i uppdrag att kartlägga hur ordningsregler och disciplinära åtgärder används inom skolan. Myndigheten skulle vidare med utgångspunkt i kartläggningen lämna förslag till åtgärder för att uppnå en skolmiljö präglad av trygghet och studiero. Skolverket redovisade uppdraget den 15 oktober 2018. Den 30 augusti 2018 beslutades om ändringar i fråga om trygghet och studiero i läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, i läroplanen för sameskolan

och i läroplanen för gymnasieskolan. Ändringarna trädde i kraft den 1 juli 2019. Den 16 juni 2022 beslutades om motsvarande ändringar i läroplanerna för grundskolan, specialskolan och gymnasieskolan. Vidare beslutade Regeringskansliet den 26 februari 2020 att en utredare skulle biträda Utbildningsdepartementet med att ta fram ett förslag till en nationell plan för skolans arbete med trygghet och studiero och lämna förslag som säkerställer ett fungerande regelverk för trygghet och studiero i skolan (U2020/00707). Uppdraget redovisades den 16 december 2020 och den 18 maj 2021 remitterades departementspromemorian Nationell plan för trygghet och studiero i skolan (Ds 2021:13). Den 17 mars 2022 fattade regeringen beslut om propositionen Skolans arbete med trygghet och studiero (prop. 2021/22:160). I propositionen föreslogs ändringar i skollagen som innebär att det bl.a. ska bli enklare för rektorn att besluta om avstängning av elever och om tillfällig placering inom och utanför skolenheten. Det föreslogs även att mobiltelefoner vid undervisning som huvudregel endast ska få användas efter lärarens instruktion och att möjligheter att omhänderta sådana och att ha mobilfria skoldagar ska öka. Vidare föreslogs att all personal ska få vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero och att det uttryckligen ska anges att dessa åtgärder innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. Riksdagen har beslutat i enlighet med förslagen i propositionen. Den 17 mars 2022 beslutades även, genom en ändring av Skolverkets regleringsbrev, om ett uppdrag till Skolverket med utgångspunkt i propositionen. En del av uppdraget innebär att Skolverket ska ta fram stöd för skolans personal när det gäller deras befogenhet och ansvar för att agera i bl.a. svåra situationer. Stödet ska tillhandahållas senast den 1 januari 2023. I den del som gäller förslaget om personalens befogenhet att ingripa fysiskt enligt 5 kap. 6 § skollagen innebar dock uppdraget att stödet skulle tillhandahållas senast den 15 augusti 2022. Ett sådant material finns nu tillgängligt på Skolverkets webbplats. Till uppdraget hör även att myndigheten ska informera om lagstiftningen och följa utvecklingen inom området, bl.a. när det gäller förekomsten av fysiska ingripanden och andra disciplinära och särskilda åtgärder i övrigt. Uppdraget i sin helhet ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 1 december 2023.

Regeringen bedömer att tillkännagivandet därmed har tillgodosetts och att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Tillkännagivande om brister i tillämpningen av skollagens bestämmelser om de stödinsatser som behövs för att elever ska nå kunskapskraven

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den bör göra en översyn och analys av den lagstiftning som gäller rätten till särskilt stöd och av skolornas praktiska tillämpning av lagstiftningen samt ge Skolinspektionen ett uppdrag att under två år särskilt granska skolornas arbete med stöd till elever som inte når kunskapsmålen (bet. 2017/18:UbU10 punkt 2, rskr. 2017/18:333).

Den 20 juli 2017 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. kartlägga och analysera brister i skolornas stöd och elevhälsoarbete samt föreslå hur arbetet kan förbättras (U 2017:07, dir. 2017:88). Utredningen lämnade den 25 juni 2020 delbetänkandet En annan möjlighet till särskilt stöd – Reglering av kommunala resursskolor (SOU 2020:42) och den 26 februari 2021 slutbetänkandet Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven – aktivt stöd- och elevhälsoarbete samt stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning (SOU 2021:11). Den 17 mars 2022 beslutade regeringen om propositionen Resursskolor och tilläggsbelopp för särskilt stöd (prop. 2021/22:156). I propositionen lämnades förslag med syfte att utveckla och tydliggöra förutsättningarna för s.k. resursskolor. I propositionen föreslogs bl.a. att bemyndigandet i skollagen för regeringen att meddela ytterligare föreskrifter om det tilläggsbelopp som kommunerna ska lämna till enskild verksamhet för barn och elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd ska förses med en möjlighet för regeringen att delegera denna uppgift till den myndighet som regeringen bestämmer. Syftet är att systemet med tilläggsbelopp för barn och elever som har ett omfattande behov av särskilt stöd ska bli mer likvärdigt och rättvist. Den 17 mars 2022 beslutade regeringen om propositionen Elevhälsa och stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning (prop. 2021/22:162). I propositionen föreslogs bl.a. att elevhälsans uppdrag ska förtydligas och att det ska finnas tillgång till specialpedagog eller speciallärare för elevhälsans specialpedagogiska insatser. Riksdagen beslutade i enlighet med förslagen i propositionerna. Den 12 maj 2022 fick Skolverket, genom en ändring i myndighetens regleringsbrev, i uppdrag att med utgångspunkt i propositionen Resursskolor och tilläggsbelopp för särskilt stöd – och med förbehåll för riksdagens beslut – lämna förslag till dels revidering av föreskrifter på förordningsnivå om bestämmandet av tilläggsbelopp för barn och elever med ett omfattande behov av särskilt stöd, dels myndighetsföreskrifter om tilläggsbelopp. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 15 augusti 2023. Den 22 juni 2022 fick Skolinspektionen, genom en ändring i myndighetens regleringsbrev, i uppdrag att genomföra en granskning av skolornas arbete med extra anpassningar och särskilt stöd till elever i de obligatoriska skolformerna och i fritidshemmet (U2022/02495). Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 12 juni 2024.

Regeringen bedömer att tillkännagivandet därmed har tillgodosetts och är slutbehandlat.

Tillkännagivande om könsuppdelad undervisning

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att det bör tydliggöras i skollagen att undervisning som huvudregel inte ska vara könsuppdelad (bet. 2016/17:UbU17 punkt 2, rskr. 2016/17:250). Den 26 april 2018 beslutades om ändringar i läroplanerna för grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet, som innebar ett

förtydligande av skolans jämställdhetsuppdrag. Samma dag fick Utredningen om elevers möjligheter att nå kunskapskraven i uppdrag att föreslå nödvändiga ändringar i skollagen med utgångspunkten att barn och elever som huvudregel inte ska vara uppdelade efter kön i undervisningen och utbildningen i övrigt (U 2017:07, dir. 2018:33). Den 4 februari 2021 beslutades även ett förtydligande av jämställdhetsuppdraget i läroplanerna för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan och vuxenutbildningen. Utredningen redovisade sitt uppdrag den 26 februari 2021 i betänkandet Bättre möjligheter för elever att nå kunskapskraven – aktivt stöd- och elevhälsoarbete samt stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning (SOU 2021:11). Utredningens bedömning, som baseras på ovannämnda ändringar i läroplanerna, var att det inte bör införas några bestämmelser i skollagen som uttryckligen förbjuder könsuppdelad undervisning och utbildning. Utredningen bedömer att nuvarande bestämmelser i läroplaner och diskrimineringslagen (2008:567) är tillräckliga, eftersom det framgår av dessa bestämmelser att könsuppdelad undervisning och utbildning endast får förekomma i undantagsfall. Betänkandet remissbehandlades under 2021. En majoritet av remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på utredningens förslag. Eftersom syftet med riksdagens tillkännagivande om en lagändring har uppnåtts genom de nämnda läroplansändringarna och bestämmelserna i diskrimineringslagen bedömer regeringen att det arbete som redovisats ovan är det mest ändamålsenliga och att tillkännagivandet därmed ska anses slutbehandlat.

Tillkännagivanden som regeringen inte anser är slutbehandlade

Tillkännagivande om breddad och förstärkt gymnasial lärlingsutbildning

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den ska utreda om en breddad och förstärkt gymnasial lärlingsutbildning kan införas och vilka konsekvenser det skulle medföra (bet. 2015/16:UbU13 punkt 6, rskr. 2015/16:169). I regeringens skrivelse Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2021 (skr. 2021/22:75) angavs att avsikten är att den fråga som tillkännagivandet avser ska behandlas i budgetpropositionen för 2023. Regeringen bedömer nu att ytterligare överväganden behöver göras och avser därför att återkomma i frågan. Tillkännagivandet är inte slutbehandlat.

Tillkännagivanden om central rättning av nationella prov

Riksdagen har i två tillkännagivanden till regeringen angett att det ska införas digitaliserade nationella prov med extern rättning (bet. 2015/16:UbU14 punkt 30, rskr. 2015/16:228) och att det ska införas digitala och centralt rättade nationella prov (bet. 2016/17:UbU17 punkt 10, rskr. 2016/17:250). Regeringen bedömer att införandet av digitala nationella prov som rättas centralt behöver påskyndas. Regeringen avser därför att ge Skolverket i uppdrag att ansvara för central rättning av nationella prov när det gäller uppsatsdelarna i ämnena svenska, svenska som andraspråk och engelska. Tillkännagivandena är enligt regeringen inte slutbehandlade.

Politikens inriktning

Av budgetpropositionen framgår att Sverige behöver upprätta en stark kunskapsskola med höga ambitioner. Alla barn och elever ska få förutsättningar att lyckas med sin utbildning och bli rustade med kunskap, bildning och färdigheter. Förslagen i denna proposition inriktas i första hand på att fokusera på skolans kunskapsuppdrag, stärka lärarnas yrkesroll, öka tryggheten och studieron samt förbättra tillgången till tidiga stödinsatser.

Elever behöver mer tid i skolan, bl.a. föreslås medel för en förstärkt lovskola så att den kan erbjudas till elever i lägre årskurser. Tillgången till speciallärare behöver öka för att bl.a. tillgodose tillgången till särskilda undervisningsgrupper liksom specialpedagogiska insatser. Regeringen anser också att det behövs insatser för att stärka barns och elevers språk-, läs- och skrivutveckling och föreslår därför bl.a. en utvidgning, förstärkning och förlängning av Skolverkets nuvarande uppdrag Läslyftet. Regeringen avser även att vidta åtgärder för att förbereda ett permanentande och en utökning av den pågående försöksverksamheten med riksrekryterande spetsutbildningar inom grundskolan och gymnasieskolan för särskilt begåvade och högpresterande elever. Regeringen bedömer att införandet av digitala nationella prov som rättas centralt behöver påskyndas och avser därför att ge Skolverket i uppdrag att ansvara för central rättning av nationella prov när det gäller uppsatsdelarna i ämnena svenska, svenska som andraspråk och engelska.

Vidare behöver tryggheten och arbetsron stärkas i skolan. Regeringen ser behov av en statlig satsning så att skolor kan inrätta s.k. sociala team för att bl.a. bidra till trygghet och studiero, öka närvaron för eleverna och förbättra samverkan mellan skola och socialtjänst. Det ska också enligt regeringen vara möjligt att flytta elever som t.ex. stör ordningen eller bidrar till en otrygg miljö för andra elever. Regeringen föreslår därför en uppbyggnad av s.k. jour- och akutskolor på flera platser i landet.

För en bättre måluppfyllelse i förskolan och högre kunskapsresultat bland eleverna föreslår regeringen att det genomförs en satsning för förskollärares och lärares vidareutbildning.

Regeringen betonar i propositionen vikten av en likvärdig skola med stärkt kvalitet i hela landet. Regeringen framhåller att läromedel framtagna i enlighet med läroplanerna både gynnar undervisningens kvalitet och minskar lärarnas arbetsbörda. Regeringen bedömer att det behövs insatser för att öka tillgången till läromedel av hög kvalitet och föreslår att medel avsätts för detta.

Det krävs vidare enligt regeringen anpassningar av nationella prov för elever med grav synnedsättning eller blindhet och regeringen avser att ge Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) i uppdrag att bistå Skolverket med att göra sådana anpassningar. För att minska antalet statsbidrag och förenkla de riktade statsbidragen avser regeringen att genomföra en översyn och anpassning av befintlig anslagsstruktur och anslagsändamål. Syftet är att minska huvudmännens administrativa börda och antalet riktade statsbidrag.

Regeringen föreslår också en förstärkning av Skolinspektionen och Skolväsendets överklagandenämnd med anledning av att antalet överklaganden av framförallt skolplaceringar har ökat. Vidare föreslås att SPSM:s förvaltningsanslag stärks med anledning av högre lärarlöner och ökat antal elever i specialskolan. Även Sameskolstyrelsens förvaltningsanslag föreslås stärkas för att fler elever ska få möjlighet att gå i sameskolan och för att Sameskolstyrelsen ska kunna bedriva en verksamhet av god kvalitet.

Anslagen

Nedan sammanfattas regeringens budgetförslag för området Barn- och ungdomsutbildning (avsnitt 3.7). I propositionen redovisas anslagsutvecklingen över tid i en tabell under varje anslag: utfall och anslagssparande för 2021, anslag och utgiftsprognos för 2022, regeringens förslag för 2023 och regeringens beräkning av anslaget för 2024 och 2025. För varje anslag anger regeringen också det tänkta ändamålet. Under respektive anslag återfinns regeringens närmare överväganden med förslag till anslagsnivå och beräknad anslagsnivå för kommande år. Av tabellen Förändringar av anslagsnivån framgår om anslagsförändringen är en följd av pris- och löneomräkning, beslutade, föreslagna och aviserade reformer, överföring till eller från andra anslag eller övrigt. Inom ett antal anslag föreslår regeringen att riksdagen ska bemyndiga regeringen att besluta om ekonomiska åtaganden. Under anslagen för Statens skolverk, Statens skolinspektion, SPSM och Sameskolstyrelsen återfinns också en budget för avgiftsbelagd verksamhet.

Anslaget 1:1 Statens skolverk

Regeringen anger att anslaget får användas för Statens skolverks förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 1 319 762 000 kronor för 2023.

För att korrigera ett tidigare beslut föreslår regeringen att medel för utökat åtagande för kommunerna i egenskap av godkännande- och tillsynsmyndighet av fristående förskolor och vissa fristående fritidshem med konfessionell inriktning överförs från anslaget till anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämnning* inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner (prop. 2021/22:157, bet. 2021/22:UbU29, rskr. 2021/22:397). Anslaget minskar därför med 7 miljoner kronor 2023 och beräknas minska med motsvarande belopp 2024.

Regeringen har beslutat om en ny struktur för samhällets krisberedskap och civilt försvar som medför ytterligare uppgifter för bl.a. Skolverket. Anslaget beräknas därför öka med 3,5 miljoner kronor fr.o.m. 2023. Anslaget 2:4 *Krisberedskap* inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap minskas med 249 miljoner kronor fr.o.m. 2023 (se utg.omr. 6 avsnitt 5.5.2 och 5.6.4).

För en förlängning av uppdraget om tidiga och samordnade insatser för barn och unga beräknas anslaget minska med 6 miljoner kronor 2023 och med motsvarande belopp 2024 och 2025 (se avsnitt 3.6.5). Anslaget 1:5 *Utveckling*

av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet beräknas öka med motsvarande belopp.

För arbete med anpassningar av nationella prov för elever med grav synnedsättning eller blindhet minskas anslaget med 2 miljoner kronor fr.o.m. 2023 (se avsnitt 3.6.5). Anslaget 1:3 *Specialpedagogiska skolmyndigheten* ökas med motsvarande belopp för ett uppdrag till myndigheten att bistå Skolverket med att genomföra sådana anpassningar.

Med anledning av förslag om en ny överklagandeinstans för beslut inom professionsprogrammet minskas anslaget med 2 miljoner kronor fr.o.m. 2023 (se avsnitt 3.6.5). Anslaget 1:5 *Sveriges Domstolar* inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet ökas med motsvarande belopp (se utg.omr. 4 avsnitt 3.10.5).

För en effektivisering av Skolverkets arbete med riktade insatser mot huvudmän, bl.a. genom en omprioritering från kvalitetsdialoger, minskas anslaget med 61 miljoner kronor 2023 och beräknas minska med 85 miljoner kronor fr.o.m. 2024.

Anslaget minskas med 166 miljoner kronor 2023 för ett tillskott till European Spallation Source Eric (ESS) inom anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation*. Anslaget beräknas minska med 160 miljoner kronor 2024, 107 miljoner kronor 2025 och 15 miljoner kronor fr.o.m. 2026 (se avsnitt 6.5.1).

I den budget som riksdagen beslutade om för 2022 beräknades anslaget öka för en förstärkning av undervisningen i grundsärskolan och gymnasie-särskolan samt för införande av ett gemensamt skolvalssystem. Dessa reform-medel föreslås omprioriteras för andra satsningar inom utgiftsområdet och anslaget minskas därför med 25 miljoner kronor 2023 och beräknas minska med 71 miljoner kronor 2024 och 70 miljoner kronor 2025.

För insatser för att stärka barns och elevers språk-, läs- och skrivutveckling ökas anslaget med 5 miljoner kronor 2023, och det beräknas ökas med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2024 (se avsnitt 3.6.2).

För arbete med att stärka kvaliteten i och tillkomsten av spetsklasser ökas anslaget med 5 miljoner kronor fr.o.m. 2023 (se avsnitt 3.6.2).

Anslaget 1:2 Statens skolinspektion

Regeringen anger att anslaget får användas för Statens skolinspektions förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för verksamhetsutgifter för Barn- och elevombudet samt Skolväsendets överklagandenämnd.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 546 884 000 kronor för 2023.

För att Skolväsendets överklagandenämnd (ÖKN) ska kunna fortsätta bedriva sin verksamhet med bibehållen kvalitet och effektivitet trots en ökande ärendemängd ökas anslaget med 4 miljoner kronor fr.o.m. 2023 (se avsnitt 3.6.5).

För att Skolinspektionen ska kunna fortsätta att bedriva sin verksamhet med bibehållen kvalitet och omfattning trots ökade resursbehov för handläggning av ansökningar om godkännande som enskild huvudman inom skolväsendet ökas anslaget med 4 miljoner kronor fr.o.m. 2023 (se avsnitt 3.6.5).

Anslaget 1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten

Regeringen anger att anslaget får användas för Specialpedagogiska skolmyndighetens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för myndighetens verksamhet, produktionsstöd för läromedelsframställning och visst internationellt samarbete.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 803 307 000 kronor 2023.

För arbete med att anpassa nationella prov för elever med grav synnedsättning eller blindhet ökas anslaget med 2 miljoner kronor fr.o.m. 2023 (se avsnitt 3.6.5). Anslaget 1:1 *Statens skolverk* föreslås minskas med motsvarande belopp.

För att bl.a. möta myndighetens ökade kostnader till följd av högre lärarlöner och ett ökat antal elever i specialskolan samt för en ökad regional närvaro ökas anslaget med 10 miljoner kronor 2023 och beräknas öka med 20 miljoner kronor 2024 och därefter med 30 miljoner kronor fr.o.m. 2025 (se avsnitt 3.6.5).

Anslaget 1:4 Sameskolstyrelsen

Regeringen anger att anslaget får användas för Sameskolstyrelsens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för Sameskolstyrelsens verksamhet.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 59 667 000 kronor för 2023.

För att bl.a. stärka Sameskolstyrelsens digitala infrastruktur, utveckla den integrerade undervisningen samt utveckla undervisningen på distans ökas anslaget med 2 miljoner kronor 2023 och beräknas öka med 3 miljoner kronor 2024 och 4 miljoner kronor fr.o.m. 2025 (se avsnitt 3.6.5).

Anslaget 1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för att främja utveckling av skolväsendet, vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet samt för insatser som syftar till att minska skolsegregation. Anslaget får även användas för utgifter för svenskt deltagande i internationella studier och tävlingar på utbildningsområdet. Anslaget får vidare användas för utgifter för administration av uppdrag, uppföljning och utvärdering av uppdrag och satsningar, utredningar samt statsbidrag och stipendier.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 3 906 193 000 kronor för 2023.

För en förlängning av uppdraget om tidiga och samordnade insatser för barn och unga beräknas anslaget öka med 6 miljoner kronor 2023–2025. Anslaget 1:1 *Statens skolverk* beräknas minska med motsvarande belopp (se avsnitt 3.6.5).

För insatser för att öka tillgången till läromedel av hög kvalitet ökas anslaget med 685 miljoner kronor 2023 och beräknas öka med 555 miljoner kronor fr.o.m. 2024 (se avsnitt 3.6.5).

För arbete med s.k. sociala team för ökad trygghet och studiero ökas anslaget med 75 miljoner kronor 2023 och beräknas öka med 250 miljoner kronor 2024 och 2025 (se avsnitt 3.6.3).

För att möjliggöra för eventuella kommande förslag om nationella minoritetsspråk beräknas anslaget minska med 1,5 miljoner kronor fr.o.m. 2023. Anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner beräknas öka med motsvarande belopp (se utg.omr. 25 avsnitt 2.8.1).

För insatser för att stärka barns och elevers språk-, läs-, och skrivutveckling beräknas anslaget öka med 13 miljoner kronor fr.o.m. 2024 (se avsnitt 3.6.2).

För att World Skills Sweden ska kunna fortsätta sitt arbete med att stärka yrkesutbildningens kvalitet och attraktionskraft och för att göra fler yrkesverksamma intresserade av att bli yrkeslärare beräknas anslaget öka med 10 miljoner kronor 2024 respektive 2025 (se avsnitt 3.6.5).

För ökad tillgång till speciallärare, specialpedagogiska insatser och särskilda undervisningsgrupper ökas anslaget med 400 miljoner kronor 2023 och beräknas öka med 700 miljoner kronor 2024 och 800 miljoner kronor 2025 (se avsnitt 3.6.2).

För att bl.a. erbjuda lovskola till elever i lägre årskurser ökas anslaget med 100 miljoner kronor 2023 (se avsnitt 3.6.2).

För att stimulera kvaliteten i och tillkomsten av spetsklasser ökas anslaget med 20 miljoner kronor 2023, och det beräknas öka med 45 miljoner kronor fr.o.m. 2024 (se avsnitt 3.6.2).

För arbete med s.k. jour- och akutskolor för ökad trygghet och studiero ökas anslaget med 50 miljoner kronor 2023 och beräknas öka med 100 miljoner kronor fr.o.m. 2024 (se avsnitt 3.6.3).

Bemyndigande

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 851 745 000 kronor 2024–2029. Skälen är att Skolverket inom sin verksamhet behöver kunna sluta fleråriga ekonomiska avtal. Vidare behöver myndigheten kunna lämna förhandsbesked till skolhuvudmän om statsbidrag.

Anslaget 1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för särskilda insatser inom skolområdet för elever med funktionsnedsättning som är mottagna vid någon av de riksrekryterande utbildningarna i Göteborgs kommun, Kristianstads kommun, Linköpings kommun, Stockholms kommun och Örebro kommun.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 259 837 000 kronor för 2023.

Bemyndigande

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 36 500 000 kronor 2024. Skälet är att Specialpedagogiska skolmyndigheten beslutar om bidrag för omvårdnad och

habilitering för elever som deltar i Rh-anpassad gymnasieutbildning. Bidraget beviljas per läsår.

Anslaget 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner som tillämpar maxtaxa inom förskolan, fritidshemmet och pedagogisk omsorg. Anslaget får vidare användas för utgifter för statsbidrag för att stimulera omsorg under kvällar, nätter och helger. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 4 999 000 000 kronor för 2023.

Bemyndigande

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför ett behov av framtida anslag på högst 2 786 000 000 kronor 2024. Skälet är att huvudmännen behöver information om bidragsramarnas storlek och beslut om bidragsram behöver därför fattas året före bidragsåret. Statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan beviljas per kalenderår (bidragsår).

Anslaget 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för

- ersättning vid personskada till elev i viss gymnasieskolutbildning
- statsbidrag för avgifter till International Baccalaureate Office och för viss International Baccalaureate-utbildning
- statsbidrag och särskilt stöd för utbildningsverksamhet med särskild inriktning
- statsbidrag för riksrekryterande gymnasiala utbildningar
- ersättning till skolhuvudmän för kostnader för nordiska elever
- statsbidrag för utlandssvenska elever samt barn och ungdomar som inte är folkbokförda i Sverige eller som vistas i landet utan tillstånd.

Anslaget får även användas för utgifter för arbete med administration och uppföljning av statsbidrag.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 200 720 000 kronor för 2023.

Anslaget 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för utbildning av utlandssvenska barn och ungdomar. Anslaget får även användas för utgifter inom ramen för Statens skolverks utvecklingsinsatser för svensk undervisning i utlandet och för stöd för undervisning i svenska vid utländska skolor. Anslaget får vidare användas för utgifter för anställda vid Europaskolorna.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 112 082 000 kronor för 2023.

Anslaget 1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för fortbildning och annan kompetensutveckling av lärare, förskollärare, rektorer och annan pedagogisk personal.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 1 151 526 000 kronor för 2023.

För ökad tillgång till speciallärare, specialpedagogiska insatser och särskilda undervisningsgrupper ökas anslaget med 200 miljoner kronor för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp (se avsnitt 3.6.2).

För vidareutbildning av förskollärare och lärare ökas anslaget med 50 miljoner kronor för 2023. För 2024 och 2025 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp (se avsnitt 3.6.4).

För Läsllyftet beräknas anslaget öka med 12 miljoner kronor 2024 (se avsnitt 3.6.2).

Bemyndigande

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 546 202 000 kronor 2024 och 2025. Skälen är att Skolverket behöver ingå fleråriga avtal med lärosäten om uppdragsutbildning och lämna förhandsbesked till skolhuvudmän om statsbidrag.

Anslaget 1:11 Skolforskningsinstitutet

Regeringen anger att anslaget får användas för Skolforskningsinstitutets förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 25 714 000 kronor för 2023.

Anslaget 1:12 Praktiknära skolforskning

Regeringen anger att anslaget får användas till finansieringsbidrag inom den praktiknära skolforskningen. Anslaget disponeras och fördelas av Skolforskningsinstitutet.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 36 043 000 kronor för 2023.

Bemyndigande

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 72 100 000 kronor 2024–2026. Regeringen anger att det behövs ett bemyndigande att ingå ekonomiska åtaganden för att kunna utlysa och fördela medel för praktiknära forskning för en längre period.

Anslaget 1:13 Bidrag till lärarlöner

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till höjda löner för lärare och förskollärare i fritidshemmet, förskolan, förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Anslaget får även användas för karriärstegsreformen och

för särskild kompletterande pedagogisk utbildning för personer med examen på forskarnivå.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 4 875 000 000 kronor för 2023.

Regeringen föreslår att den aviserade flytten av medel från Lärarlönelyftet till likvärdighetsbidraget, i budgetpropositionen för 2022, inte ska genomföras (prop. 2021/22:1 utg.omr. 16, bet. 2021/22:UbU1, rskr. 2021/22:108). Därför ökas anslaget med 1 miljard kronor 2023 och beräknas öka med 2 miljarder kronor fr.o.m. 2024. Anslaget 1:15 *Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling* minskas med motsvarande belopp (se avsnitt 3.6.5).

Bemyndigande

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 426 000 000 kronor 2024. Skälen är att Skolverket behöver kunna lämna förhandsbesked till skolhuvudmän om statsbidrag.

Anslaget 1:14 Särskilda insatser inom skolområdet

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för insatser för elever med funktionsnedsättning eller med andra särskilda behov. Regeringen föreslår att anslaget anvisas 203 418 000 kronor för 2023.

Anslaget 1:15 Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för statsbidrag som syftar till att stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen i förskoleklassen, grundskolan och fritidshemmet.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 6 658 000 000 kronor för 2023.

För andra prioriterade insatser beräknas anslaget minska med 115 miljoner kronor fr.o.m. 2024.

Regeringen föreslår att den aviserade flytten av medel från lärarlönelyftet till likvärdighetsbidraget, i budgetpropositionen för 2022, inte ska genomföras (prop. 2021/22:1 utg.omr. 16, bet. 2021/22:UbU1, rskr. 2021/22:108). Därför minskas anslaget med 1 miljard kronor 2023 och beräknas minska med 2 miljarder kronor fr.o.m. 2024. Anslaget 1:13 *Bidrag till lärarlöner* ökas med motsvarande belopp (se avsnitt 3.6.5).

Bemyndigande

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 6 628 000 000 kronor 2024. Skälen är att bidraget lämnas för ett kalenderår i sänder och bidragsramarna kommer att variera i storlek för huvudmännen med hänsyn till förändringar i elevantal och elevernas socioekonomiska bakgrund. Huvudmännen behöver därför information om bidragsramarnas storlek inför sina egna budgetprocesser, vilket innebär att beslut om bidragsram behöver fattas året innan bidragsåret.

Motionerna

Socialdemokraterna

I kommittémotion 2022/23:2130 av Åsa Westlund m.fl. (S) i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en ökning av nivåerna på anslagen 1:1 *Statens skolverk* med 86 000 000 kronor och 1:15 *Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling* med 1 000 000 000 kronor. Motionärerna föreslår i förhållande till regeringens förslag en minskning av anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* med 899 500 000 kronor.

Ovanstående anslagsförslag innebär bl.a. följande. Motionärerna vill möjliggöra för en starkare regional närvaro från Skolverket genom arbetet med kvalitetsdialoger och avsätter 61 miljoner kronor för ändamålet. I stället för regeringens aviserade neddragningar av medel till undervisningen i grundskolan och gymnasieskolan samt neddragning av medel för införande av ett gemensamt skolvalssystem anslår motionärerna 25 miljoner kronor.

För att stärka kunskapsresultaten och öka likvärdigheten i skolan behöver mer resurser gå dit de behövs mest. Motionärerna föreslår att likvärdighetsbidraget förstärks med 1 miljard kronor.

En del riktade statsbidrag avvisas till förmån för en höjning av de generella statsbidragen, däribland avvisas satsningarna på spetsklasser, sociala team, lovskola, jour- och akutskolor samt läromedel. I stället för det riktade statsbidraget till läromedel föreslår motionärerna dessutom att Läromedelsutredningens förslag genomförs, eftersom dessa är väl utredda och bättre lämpade att på allvar säkerställa den långsiktiga tillgången på ändamålsenliga läromedel i skolan.

Vänsterpartiet

I partimotion 2022/23:1238 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en ökning av nivåerna av anslagen 1:1 *Statens skolverk* med 56 000 000 kronor, 1:3 *Specialpedagogiska skolmyndigheten* med 4 500 000 kronor samt 1:7 *Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola* med 2 200 000 000 kronor. Motionärerna föreslår i förhållande till regeringens förslag en minskning av anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* med 166 000 000 kronor.

Ovanstående anslagsförslag innebär bl.a. följande. Motionärerna avvisar regeringens anslag till Skolverket för spetsklasser. Motionärerna föreslår i stället egna satsningar på generellt stöd till kommunerna och avsätter därför 5 miljoner kronor mindre än regeringen. Vidare avvisas regeringens neddragning av medel till kvalitetsdialoger med 61 miljoner kronor.

Motionärerna anser att förslaget om en satsning på fler utbildade skolbibliotekarier (se SOU 2021:3) borde genomföras och föreslår en ökning av anslaget med 4 miljoner kronor för detta. Motionärerna avvisar förslaget om lovskola och avsätter 100 miljoner kronor mindre än regeringen för ändamålet.

De avvisar även förslaget om stöd till spetsklasser med 20 miljoner kronor till förmån för egna generella satsningar. Vidare avvisas satsningen på jour- och akutskolor på 50 miljoner kronor.

Det är viktigt att alla barn har möjlighet att gå i förskolan oavsett föräldrarnas ekonomi, och därför föreslår motionärerna att ett fribelopp införs i maxtaxan. För ändamålet avsätts 1,3 miljoner kronor mer än enligt regeringens förslag. Ett fribelopp föreslås även för fritidshemsavgiften och för ändamålet avsätts 600 miljoner kronor mer än enligt regeringens förslag. Motionärerna anser att barngrupperna i fritidshemmen är för stora och föreslår en personalförstärkning riktad mot de fritidshem som har störst behov. Motionärerna avsätter 300 miljoner kronor för ändamålet.

Centerpartiet

I kommittémotion 2022/23:2188 av Muharrem Demirok m.fl. (C) i denna del föreslås i förhållande till regeringens förslag en ökning av anslaget 1:1 *Statens skolverk* med 19 872 000 kronor och en sänkning av nivåerna på anslagen 1:2 *Statens skolinspektion* med 5 599 000 kronor, 1:3 *Specialpedagogiska skolmyndigheten* med 2 765 000 kronor, 1:4 *Sameskolstyrelsen* med 370 000 kronor, 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* med 1 028 500 000 kronor, 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* med 250 000 000 kronor och 1:11 *Skolforskningsinstitutet* med 79 000 kronor.

Ovanstående anslagsförslag innebär bl.a. följande. Motionärerna avvisar delvis den föreslagna neddragningen av anslaget 1:1 *Statens skolverk*. Motionärerna anser att vissa resurser bör kvarstå för att Skolverket ska kunna genomföra de regionala kvalitetsdialogerna. Av denna anledning föreslås anslaget 1:1 *Statens skolverk* öka med 30 miljoner kronor 2023.

Motionärerna föreslår en förstärkt satsning på elevhälsa med 100 miljoner kronor 2023. Motionärerna föreslår också en satsning på speciallärare, specialpedagogiska insatser och särskilda undervisningsgrupper på totalt 200 miljoner kronor.

Motionärerna föreslår höjda generella statsbidrag till kommunsektorn. För att finansiera detta föreslås vissa neddragningar. Därutöver föreslår motionärerna en sänkning av pris- och löneomräkningen, vilket påverkar de anslag som räknas upp med denna.

Miljöpartiet

I kommittémotion 2022/23:2257 av Camilla Hansén m.fl. (MP) i denna del föreslås i förhållande till regeringens förslag höjningar av anslagen 1:1 *Statens skolverk* med 88 000 000 kronor och 1:15 *Statligt stöd för starkt likvärdighet och kunskapsutveckling* med 2 800 000 000 kronor. Motionärerna föreslår en minskning av anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* med 885 000 000 kronor.

Därutöver föreslår motionärerna att två nya anslag införs och att medel tillförs dessa enligt följande: anslaget 99:2 *Likvärdighetsbidrag för förskolan* tillförs 2 000 000 000 kronor och anslaget 99:3 *Fritids för barn till personer som inte arbetar* tillförs 290 000 000 kronor.

Innebörden av ovanstående anslagsförslag innebär bl.a. att staten ska fortsätta att rikta resurser till ökad likvärdighet i förskola, skola och fritidshem över hela landet. Motionärerna vill att staten ska ta ett större ansvar för att skolor i hela landet ska ha tillräckliga resurser.

Motionärerna vill bygga ut elevhälsan och satsa på stärkta och bemannade skolbibliotek. Motionärerna vill även förstärka undervisningen i modersmål, inte minst i de nationella minoritetsspråken.

Motionärerna vill inrätta ett likvärdighetsbidrag för förskolan, liknande det för skolan. Fullt utbyggt ska stödet omfatta 2 miljarder kronor årligen och komma alla förskolor till del men fördelas utifrån ett socioekonomiskt index.

Motionärerna vill ge alla barn rätt till fritis och samtidigt stärka kvaliteten och likvärdigheten. Motionärerna vill också stärka alla barns tillgång till kultur i skolan, även på gymnasiet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att Sverige återigen behöver upprätta en stark kunskapsskola. Alla barn och elever ska få förutsättningar att lyckas med sin utbildning och bli rustade med kunskap, bildning och färdigheter. Alltför många elever har lämnat skolan utan tillräckliga kunskaper. Utskottet anser därför att man i första hand måste fokusera på skolans kunskapsuppdrag, stärka lärarnas yrkesroll, öka tryggheten och studieron samt förbättra tillgången till tidiga stödinsatser. Det behövs bättre möjligheter och mer tid för lärarna att fokusera på undervisningen. Lärare ska också ges bättre möjligheter och fler verktyg att agera mot ordningsstörningar i skolan. Insatser kommer därför att göras för att öka antalet speciallärare, förstärka lovskolan och förbättra tillgången till nya läromedel av hög kvalitet.

I det följande behandlas några områden inom barn- och ungdoms-utbildningen som motionärerna tar upp i sina anslagsyrkanden. Utskottet pekar närmare på ett antal åtgärder som har bäring på det som motionärerna för fram i sina yrkanden.

Motionärerna föreslår både ökning, minskningar och utvidgningar av likvärdighetsbidraget. Utskottet vill i detta sammanhang uppmärksamma att regeringen förespråkar en likvärdig skola med stärkt kvalitet i hela landet genom olika satsningar. Regeringen avser bl.a. att avsätta medel för att öka tillgången till läromedel av hög kvalitet. När det gäller frågor om läromedel delar utskottet regeringens uppfattning att läromedel av hög kvalitet som är framtagna i enlighet med läroplanerna gynnar undervisningens kvalitet och minskar lärarnas arbetsbörda. Regeringen föreslår en enligt utskottet välbehövlig satsning om 685 000 000 kronor 2023 för insatser för att öka tillgången till läromedel av hög kvalitet. Medlen beräknas öka med

555 000 000 kronor fr.o.m. 2024. Vidare föreslår regeringen bl.a. ett utökat uppdrag till Skolverket om en nationell samordning av nationella minoritetsspråk till att också omfatta förskolan och produktion av läromedel samt att det görs anpassningar av nationella prov för elever med grav synnedsättning eller blindhet genom att omfördela medel från Skolverket till Specialpedagogiska skolmyndigheten.

När det gäller frågan om att bygga ut elevhälsan anser utskottet att det finns ett stort behov av att barn och unga som har en ogynnsam utveckling får stöd i ett tidigt skede. För det krävs en förbättrad och utvecklad samverkan mellan skola, hälso- och sjukvård och socialtjänst. Utskottet vill därför lyfta fram regeringens uppdrag till Skolverket och Socialstyrelsen att genomföra ett treårigt utvecklingsarbete för att stärka samverkan mellan elevhälsan, hälso- och sjukvården och socialtjänsten så att barn och unga får tidiga och samordnade insatser (U2017/01236). I februari 2020 ändrades uppdraget på så vis att det inom ramen för uppdraget även ska riktas särskilda insatser mot dels riskgrupper bland barn och unga i socialt utsatta områden, dels barn och unga som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck. Regeringen avser att förlänga uppdraget med tre år t.o.m. 2025.

När det gäller förslagen om att avvisa regeringens satsningar på bl.a. spetsklasser, lovskola, jour- och akutskolor och sociala team för att i stället höja de generella statsbidragen vill utskottet framhålla att utskottet stöder regeringens arbete med att förenkla statsbidragen. Regeringen avser att minska antalet statsbidrag, förenkla de riktade statsbidragen och genomföra en översyn och anpassning av befintlig anslagsstruktur och anslagsändamålen. Syftet är att minska huvudmännens administrativa börda och antalet riktade statsbidrag. För att minska risken för att de höga priserna leder till neddragningar i kommunala verksamheter inom framför allt skola, vård och omsorg och slår mot sysselsättningen i välfärden föreslår regeringen även att de generella statsbidragen till kommuner och regioner förstärks.

När det sedan gäller frågan om kvalitetsdialoger för att stärka kvaliteten i undervisningen stöder utskottet regeringens förslag om en effektivisering av arbetet med riktade insatser mot huvudmän, bl.a. genom en omprioritering från kvalitetsdialoger. I fråga om motionärernas förslag om att stärka kvaliteten i undervisningen och att man behöver satsa på speciallärare och specialpedagogiska insatser vill utskottet särskilt framhålla regeringens satsning på en ökad tillgång till speciallärare, specialpedagogiska insatser och särskilda undervisningsgrupper. Regeringen föreslår en ökning med 400 000 000 kronor för 2023 och beräknar ökningarna med 700 000 000 kronor för 2024 och 800 000 000 kronor för 2025. Utskottet bedömer även att regeringens satsningar på att erbjuda lovskola till elever i lägre årskurser och för att stimulera kvaliteten i och tillkomsten av spetsklasser kommer att förbättra elevernas kunskapsinhämtning.

Utskottet anser att regeringens förslag till anslag och bemyndiganden inom området är väl avvägda. Utskottet har här redovisat sina skäl för att tillstyrka regeringens förslag om anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

inom området Barn- och ungdomsutbildning och för att avstyrka samtliga motionsyrkanden som behandlas i detta avsnitt (se utskottets förslag i avsnitt 1 om statens budget inom utgiftsområde 16).

3 Kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola

Propositionen

Mål för området

Den offentligt finansierade vuxenutbildningen inom utgiftsområde 16 består av kommunal vuxenutbildning (komvux) och yrkeshögskolan. Inom utgiftsområde 17 finansieras folkbildning. Sedan den 1 juli 2016 respektive den 1 juli 2020 ingår utbildning i svenska för invandrare (sfi) och särskild utbildning för vuxna (särvux) i komvux. Komvux och särvux delas upp i grundläggande nivå, som kan sägas motsvara grundskolan respektive grundsärskolan, och gymnasial nivå, som kan sägas motsvara gymnasieskolan respektive gymnasiesärskolan. Från och med den 2 juli 2023 byter särskild utbildning för vuxna namn till kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på grundläggande nivå respektive gymnasial nivå (prop. 2021/22:162, bet. 2021/22:UbU27, rskr. 2021/22:429).

I skollagen (2010:800) anges att målen för kommunal vuxenutbildning (komvux) är att vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande. De ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling. Utbildningen ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning och utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet. Utgångspunkten för utbildningen ska vara den enskildes behov och förutsättningar. För komvux på gymnasial nivå och komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå ska sedan den 1 juli 2021 de som har störst behov av utbildning prioriteras. Tidigare gällde att de som har fått minst utbildning ska prioriteras.

Målen för yrkeshögskolan finns i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan och förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan. Bestämmelserna i lagen om yrkeshögskolan syftar till att säkerställa att eftergymnasiala yrkesutbildningar som svarar mot arbetslivets behov kommer till stånd, att statens stöd för eftergymnasiala yrkesutbildningar fördelas effektivt och att utbildningarna håller hög kvalitet. När det gäller smala yrkesområden syftar bestämmelserna till att tillgodose behov av eftergymnasiala yrkesutbildningar som avses leda till förvärvsarbete för de studerande eller till en ny nivå inom deras yrke. Utbildningarna ska vidare bidra till att bryta traditioner i fråga om könsbundna utbildnings- och yrkesval.

Politikens inriktning

Det finns ett stort behov av yrkesutbildning för vuxna. Yrkesutbildningar spelar enligt regeringen en viktig roll för att fler ska kunna komma i arbete. Bristande matchning på arbetsmarknaden beror delvis på att arbetssökande inte har den kompetens som efterfrågas. Det behövs därför fortsatta satsningar på yrkesutbildning för vuxna, både gymnasial yrkesutbildning inom komvux och eftergymnasial utbildning inom yrkeshögskolan, i hela landet. Detta är viktigt för Sveriges konkurrenskraft och för kompetensförsörjningen till

välferden och till det privata näringslivet. Det är också viktigt för den arbetssökande individen att få en utbildning som leder till arbete samt att det finns goda utbildningsmöjligheter för individer som önskar ställa om till ett nytt yrke eller till en fortsättning på en yrkesbana med mer utvecklande uppgifter. Fortsatta satsningar på yrkesutbildning för vuxna är enligt regeringen också viktiga för att minska och motverka segregation och påskynda integration.

Den pågående omställningen till ett fossilfritt samhälle och en cirkulär ekonomi innebär att efterfrågan på arbetskraft med kompetens inom bl.a. digitalisering, automatisering och elektrifiering kommer att öka. Satsningar på utbildning blir viktiga för att Sverige ska kunna ta en ledande roll i klimatomställningen.

De förbättrade möjligheterna att studera med det nya omställningsstudiestödet som införs 2023 väntas ge en ökad efterfrågan på många utbildningar för vuxna. Antalet arbetslösa som bedöms vara i behov av reguljär utbildning har också ökat. Sammantaget innebär detta en ökad efterfrågan på främst yrkesutbildning för vuxna.

Yrkesinriktad utbildning på gymnasial nivå inom komvux (regionalt yrkesvux) har byggts ut kraftigt de senaste åren. Ett omfattande statligt stöd till kommunerna är fortsatt nödvändigt för att kunna möta behoven på arbetsmarknaden och för att stärka integrationen av utrikes födda. Regeringen föreslår därför en fortsatt satsning på regionalt yrkesvux inom komvux.

Yrkeshögskolan har en viktig roll när det gäller att möta de fortsatt stora kompetensbehoven i hela Sverige, möjliggöra omställning och främja matchningen på arbetsmarknaden. Regeringen föreslår därför att antalet utbildningsplatser inom yrkeshögskolan även i fortsättningen ska ligga på en hög nivå. Medel behöver särskilt tillföras för att även framöver täcka privata utbildningsanordnares ökade kostnader för mervärdesskatt vid anlitande av inhyrd personal i undervisningen.

Anslagen

Nedan sammanfattas regeringens budgetförslag för området Kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola (avsnitt 4.6). I budgetpropositionen redogörs för anslagsutvecklingen över tid i en tabell under varje anslag. Av tabellen framgår utfall och anslagssparande för 2021, anslag och utgiftsprognos för 2022, regeringens förslag för 2023 och regeringens beräkning av anslaget för 2024 och 2025. För varje anslag anger regeringen också det tänkta ändamålet. Under respektive anslag återfinns regeringens närmare överväganden med förslag till anslagsnivå för 2023 och beräknad anslagsnivå för kommande år. Av tabellen Förändringar av anslagsnivån framgår om anslagsförändringen är en följd av pris- och löneomräkning, beslutade, föreslagna och aviserade reformer, överföring till eller från andra anslag eller övrigt. Inom ett antal anslag föreslår regeringen att riksdagen ska bemyndiga regeringen att besluta om ekonomiska åtaganden.

Anslaget 1:16 Bidrag till vissa studier

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för statsbidrag som lämnas för studier om funktionsnedsättningar, utbildning som är särskilt anpassad för personer med funktionsnedsättningar samt studier inom vuxenutbildning för utvecklingsstörda och särskild utbildning för vuxna.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 17 525 000 kronor för 2023.

Anslaget 1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för

- statsbidrag för kommunal vuxenutbildning och kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning samt för motsvarande äldre utbildningar, och annan utbildning som motsvarar kommunal vuxenutbildning
- statsbidrag för lärcentrum
- att främja utveckling av vuxenutbildning och öka deltagandet i sådan utbildning
- att främja språkutveckling för personal på arbetsplatser.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 3 994 422 000 kronor för 2023.

Regeringen bedömer att det fortsatt finns en hög efterfrågan på gymnasial yrkesutbildning för vuxna. Anslaget ökas med 270 000 000 kronor för 2023.

Bemyndigande

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 583 422 000 kronor 2024. Skälen för regeringens förslag är följande. Skolverket beslutar om statsbidrag för bl.a. kommunal vuxenutbildning. För att förbättra förutsättningarna för kommunernas planering av den kommunala vuxenutbildningen bör beslut om statsbidrag kunna fattas året innan statsbidraget ska lämnas.

Anslaget 1:18 Myndigheten för yrkeshögskolan

Anslaget får användas för Myndigheten för yrkeshögskolans förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 140 761 000 kronor för 2023.

Anslaget 1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för

- statligt stöd för yrkeshögskoleutbildning
- kostnader för personskadeförsäkring och ansvarsförsäkring inom yrkeshögskolan
- statsbidrag för konst- och kulturutbildningar
- särskilt verksamhetsstöd för riksomfattande kursverksamhet avseende hemslöjd eller för att främja samisk utbildningsverksamhet
- stöd för framtagande av modeller för branschvalidering.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 3 754 236 000 kronor för 2023.

Anslaget ökas med 43 000 000 kronor för 2023 med anledning av att privata utbildningsanordnare fått ökade kostnader för mervärdesskatt.

Bemyndigande

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 700 000 000 kronor 2024–2030. Skälen för regeringens förslag är följande. Myndigheten för yrkeshögskolan beslutar om stöd för bl.a. yrkeshögskoleutbildningar. Regeringen har bedömt att ett beslut om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan i regel bör omfatta fler än två utbildningsomgångar. Utbildningar som omfattas av förordningen (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar kan också pågå under en längre tid.

Motionerna

Socialdemokraterna

I kommittémotion 2022/23:2130 av Åsa Westlund m.fl. (S) i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en höjning av anslaget 1:17 *Statligt stöd till vuxenutbildning* med 1 000 500 000 kronor. Motionärerna framhåller vikten av fortsatta investeringar i Kunskapslyftet, särskilt på regionalt yrkesvux. I förhållande till regeringens förslag föreslås vidare en höjning av anslaget 1:19 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning* med 104 000 000 kronor för att bygga ut yrkeshögskolan.

Vänsterpartiet

I partimotion 2022/23:1238 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en höjning av anslaget 1:17 *Statligt stöd till vuxenutbildning* med 30 000 000 kronor. Motionärerna anger att de vill göra en satsning på kurslitteratur till vuxenstuderande för att det ska vara möjligt för fler att studera.

Centerpartiet

I kommittémotion 2022/23:2188 av Muharrem Demirok m.fl. (C) i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en sänkning av anslaget 1:18 *Myndigheten för yrkeshögskolan* med 404 000 kronor till följd av en föreslagen reducering av pris- och löneomräkningen.

Miljöpartiet

I kommittémotion 2022/23:2257 av Camilla Hansén m.fl. (MP) i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en ökning av anslaget 1:17 *Statligt stöd till vuxenutbildning* med 834 000 000 kronor för en satsning på regionalt yrkesvux. Motionärerna föreslår vidare en ökning av

anslaget 1:19 *Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning* med 57 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag för en satsning på yrkeshögskolan.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet framhålla betydelsen av yrkesutbildning för vuxna. Det finns stora behov av yrkesutbildade i många sektorer i samhället, både inom välfärden och inom näringslivet. För att såväl arbetssökande som de som vill byta inriktning eller utvecklas i sitt yrkesliv ska ha möjligheter till utbildning krävs en väl utbyggd vuxenutbildning, i olika former. Vuxenutbildningen måste kunna möta både de behov som finns i dag och de som kan komma att finnas framöver.

Utskottet kan konstatera att Sverige under lång tid har byggt ut vuxenutbildningen. Med nya grupper av arbetssökande och nya behov av kompetens behöver utbyggnaden också fortsätta, enligt utskottet. Det nya omställningsstudiestödet kommer också att påverka människors möjlighet att studera, vilket i sin tur kan medföra en ökad efterfrågan på vuxenutbildning. Utskottet anser därför att det är mycket positivt att regeringen föreslår en fortsatt satsning på regionalt yrkesvux liksom att regeringen framför att antalet utbildningsplatser inom yrkeshögskolan även fortsättningsvis ska ligga på en hög nivå.

Motionärerna föreslår ökning och minskningar i förhållande till regeringens förslag till anslag. Utskottet anser att regeringens förslag till anslag och bemyndiganden inom området är väl avvägda. Utskottet har här redovisat sina skäl för att tillstyrka regeringens förslag om anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden inom området Kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola och för att avstyrka samtliga motionsyrkanden som behandlas i detta avsnitt (se utskottets förslag i avsnitt I om statens budget inom utgiftsområde 16).

4 Universitet och högskolor

Propositionen

Mål för området

Området Universitet och högskolor omfattar högskoleutbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå samt forskning vid universitet och högskolor med staten som huvudman och enskilda utbildningsanordnare inom högskoleområdet.

Målet för området är att utbildning och forskning vid universitet och högskolor ska hålla en internationellt sett hög kvalitet och bedrivas effektivt (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16, bet. 2011/12:UbU1, rskr. 2011/12:98).

Redovisade tillkännagivanden

Regeringen redovisar behandlingen av tre tillkännagivanden inom Universitet och högskolor (avsnitt 5.4. i propositionen).

Tilkännagivanden som regeringen anser är slutbehandlade

Tilkännagivanden om kvalitetssäkring av högre utbildning

Riksdagen har vid två tillfällen beslutat om tillkännagivanden som rör jämförelse av utbildningars kvalitet mellan olika lärosäten (bet. 2015/16:UbU9 punkt 6, rskr. 2015/16:155 och bet. 2019/20:UbU21 punkt 2, rskr. 2019/20:349).

Av det första tillkännagivandet följer att regeringen ska se över hur utbildningars kvalitet kan jämföras mellan olika lärosäten (bet. 2015/16:UbU9 s. 22). I skrivelsen Kvalitetssäkring av högre utbildning (skr. 2015/16:76) presenterades ett ramverk för ett nytt kvalitetssäkringssystem. Därefter fick Universitetskanslersämbetet (UKÄ) i mars 2016 i uppdrag att vidareutveckla och genomföra ett nytt system för kvalitetssäkring av högre utbildning med utgångspunkt i bedömningarna i skrivelsen, tillämpliga lagar och förordningar samt de principer för kvalitetssäkring som har tagits fram inom ramen för Bolognaprocessen (U2016/01132/UH, U2016/01349/UH). Arbetet skulle ske i samråd med både universitet och högskolor och med företrädare för studenter och arbetsliv. I uppdraget ingick att föreslå hur utbildningars kvalitet ska kunna jämföras mellan olika universitet och högskolor.

Uppdraget redovisades till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) i oktober 2016 och myndighetens arbete med olika slags granskningar, inklusive utbildningsutvärderingar, påbörjades. Universitetskanslersämbetet informerar sedan dess om resultaten av alla granskningar som genomförs. Förutom UKÄ:s granskningar genomför universitet och högskolor egna utbildningsutvärderingar. Enligt de europeiska principer för kvalitetssäkring av högre utbildning (ESG) som överenskommit i Bolognaprocessen ska universitet och högskolor publicera dessa. UKÄ granskar att så görs inom ramen för granskningarna av lärosätenas kvalitetssäkringssystem.

Sammantaget finns därmed goda möjligheter till jämförelser av kvaliteten mellan de utbildningar som utvärderats.

Av det andra tillkännagivandet, som riksdagen beslutade om i juni 2020, följer att regeringen ska ta initiativ till att ge högskolemyndigheterna i uppdrag att samla och tillgängliggöra information om utbildningarnas kvalitet för att blivande studenter bättre ska kunna jämföra utbildningar, bl.a. genom att samla och tillgängliggöra information om tidigare studenters lön och arbetsmarknadsanpassning (bet. 2019/20:UbU21 s. 11).

UKÄ konstaterade redan i sin redovisning av uppdraget om kvalitetssäkringssystemet från oktober 2016 att det finns en rik källa till information om lärosäten och utbildningar genom den statistik som UKÄ publicerar och genom Universitets- och högskolerådets (UHR) studieinformation. Sådan information kan ligga till grund för en nationell jämförelse av lärosätena och utbildningsutbudet. Statistiken från UKÄ omfattar bl.a. uppgifter om löner och etablering på arbetsmarknaden. Regeringen bedömer att den information som finns är tillräcklig för att kunna jämföra utbildningar men att informationen bör tillgängliggöras ytterligare, i linje med tillkännagivandets intentioner.

UHR fick i juni 2022 genom en ändring i regleringsbrevet i uppdrag att vidta åtgärder för att tillgängliggöra information om utbildningars kvalitet för att blivande studenter ska kunna jämföra utbildningar, bl.a. i fråga om behovet av högskoleutbildade på arbetsmarknaden, tidigare studenters etablering på arbetsmarknaden och löner.

Ovan redovisade åtgärder bedöms vara de mest ändamålsenliga och regeringen anser därmed att tillkännagivandena är slutbehandlade.

Tilkännagivande som regeringen inte anser är slutbehandlat

Tilkännagivande om riktade utbyggnadsuppdrag till universitet och högskolor

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den i dialog med lärosätena ska genomföra en samlad måluppfyllelseanalys av utbyggnadsuppdragen (bet. 2021/22:UbU3 punkt 2, rskr. 2021/22:33). Av tillkännagivandet följer att regeringen ska följa upp de riktade utbyggnadsuppdrag till universitet och högskolor som riksdagen och regeringen beslutade om 2015–2019 (bet. 2021/22:UbU3 s. 19). Med anledning av tillkännagivandet gav regeringen den 30 juni 2022 UKÄ i uppdrag att följa upp utfallet och analysera måluppfyllelsen av de utbyggnader av vissa utbildningsprogram som inleddes till följd av regeringens förslag i vårändringsbudgeten för 2015 och budgetpropositionerna för 2016, 2017 respektive 2018. Uppdraget ska genomföras i dialog med universitet och högskolor och ska redovisas senast den 31 mars 2023. Tilkännagivandet är enligt regeringen inte slutbehandlat.

Politikens inriktning

Regeringen anger att den akademiska friheten ska främjas och värnas. Lärares och forskares självbestämmande över den egna forskningen och undervisningen ska garanteras. Att lärare och forskare fritt kan söka och sprida forskningsresultat och kunskap är en förutsättning för kvalitet.

Det ska finnas ett nära samband mellan forskning och utbildning samt en god samverkan med det omgivande samhället för ömsesidigt utbyte och nyttiggörande av forskning. Vetenskaplig excellens är enligt regeringen avgörande för att Sverige ska kunna stärka sin konkurrenskraft och ställning som ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer. Högskoleutbildningar ska vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet. För att uppnå detta spelar tillgången till lärare av hög kvalitet en avgörande roll. Bildningsbegreppet ska inte ställas i motsats till yrkeskicklighet och anställningsbarhet.

Utbildning av hög kvalitet ökar vårdens, skolans och näringslivets tillgång till välutbildad personal och stärker individers möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Det är också angeläget att universitet och högskolor i än högre grad använder sina resurser för att erbjuda utbildningar där det finns brist på kompetens, för att förbättra matchningen på arbetsmarknaden. Studievägledningen och informationen till blivande studenter måste utvecklas. De stora behoven av kompetens innebär även att möjligheterna till omställning och vidareutbildning vid universitet och högskolor behöver förbättras. Med det nya omställningsstudiestödet (finansieras inom utg.omr. 15 Studiestöd) kan efterfrågan på utbildning bland yrkesaktiva öka.

Vid universitet och högskolor bedrivs i dag en omfattande och betydelsefull internationell verksamhet som är väsentlig för att Sverige ska nå målen inom området. Ett alltmer internationellt präglat arbetsliv ställer högre krav på internationella erfarenheter. Under 2023 kommer regeringen att ha ett särskilt fokus på de europeiska samarbetena inom högre utbildning och forskning.

Särskilda satsningar görs på forskning vid Försvarshögskolan, polisrelevant forskning, sjöbefälsutbildningar samt regionernas medverkan i utbildningen till sjukhusfysiker.

Goda språkkunskaper är av stor vikt för att personer med en utländsk högskoleutbildning ska kunna arbeta eller fortsätta att studera för att komplettera tidigare studier. Därför bör det ges bättre möjligheter till språkstudier i svenska eller engelska och språkstöd för personer med utländsk högskoleutbildning.

Lärarnas kompetens är avgörande för kvaliteten i undervisningen i skolan. Det behöver bli lättare för akademiker att ställa om till läraryrket. Därför har det inletts en försöksverksamhet med en kortare kompletterande pedagogisk utbildning (KPU). För att den ska bidra till fler lärare och för att studenter med goda kunskaper ska söka sig till utbildningen satsar regeringen särskilt för att samordna utveckling, genomförande och uppföljning av utbildningen under kommande år.

Satsningen på övningsskolor och övningsförskolor inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) inom förskolläro- och lärarutbildningar har varit framgångsrik. Regeringen utvecklar och utökar därför denna satsning.

Sverige tillhör i dag de världsledande forskningsnationerna. Satsningar behöver enligt regeringen inriktas på framstående miljöer och forskningsområden. Det är viktigt att våga göra prioriteringar så att Sverige kan bli ett land som är världsbäst inom vissa strategiska områden där den fria forskarinitierade forskningen har en central plats. Universitets och högskolors forskningsanslag är avgörande för att skapa förutsättningar för strategiska forskningsprioriteringar och är också viktiga för att säkra tydliga och förutsägbara karriärvägar baserade på meriteringsanställningar.

Anslagen

Nedan sammanfattas regeringens budgetförslag för området Universitet och högskolor (avsnitt 5.7). I budgetpropositionen redogörs för anslagsutvecklingen över tid i en tabell under varje anslag. Av tabellen framgår utfall och anslagssparande för 2021, anslag och utgiftsprognos för 2022, regeringens förslag för 2023 och regeringens beräkning av anslaget för 2024 och 2025. För varje anslag anger regeringen också det tänkta ändamålet. Under respektive anslag återfinns regeringens närmare överväganden med förslag till anslagsnivå för 2023 och beräknad anslagsnivå för kommande år. Av tabellen Förändringar av anslagsnivån framgår om anslagsförändringen är en följd av pris- och löneomräkning, beslutade, föreslagna och aviserade reformer, överföring till eller från andra anslag eller övrigt. Inom ett antal anslag föreslår regeringen att riksdagen ska bemyndiga regeringen att besluta om ekonomiska åtaganden. I budgetpropositionen (avsnitt 5.7 tabell 5.11) ges vidare en samlad översikt av de statliga universitetens och högskolornas avgiftsbelagda verksamhet.

Anslag för myndigheters förvaltning

Anslaget 2:1 Universitetskanslersämbetet

Regeringen anger att anslaget får användas för Universitetskanslersämbetets förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 173 509 000 kronor för 2023.

Anslaget 2:2 Universitets- och högskolerådet

Regeringen anger att anslaget får användas för Universitets- och högskolerådets förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 243 502 000 kronor för 2023.

Anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid statliga universitet och högskolor

Regeringen anger att de totalt 30 anslagen får användas för ersättning till de statliga universiteten och högskolorna för högskoleutbildning på grundnivå

och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning.

Regeringen föreslår att anslagen anvisas totalt 25 077 251 000 kronor för 2023. För en översikt av regeringens föreslagna fördelning på lärosäten, se bilaga 2 i betänkandet.

I budgetpropositionen (avsnitt 5.7 tabell 5.10). redovisas ersättningsbeloppen för helårsstudenter och helårsprestationer inom olika utbildningsområden. Samtliga ersättningsbelopp för helårsstudenter och helårsprestationer räknas upp med pris- och löneomräkningen på 1,36 procent.

Anslaget 2:9 *Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* ökas med 3 833 000 kronor 2023 då medel för försöksverksamhet med en ny kortare KPU överförs från anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*. Anslaget beräknas öka med 6 699 000 kronor 2024 respektive 6 856 000 kronor 2025 av samma skäl.

Anslaget 2:13 *Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* ökas med 5 366 000 kronor 2023 då medel för försöksverksamhet med en ny kortare KPU överförs från anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*. Anslaget beräknas öka med 8 091 000 kronor 2024 respektive 8 281 000 kronor 2025 av samma skäl.

Anslaget 2:17 *Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* ökas med 1 917 000 kronor 2023 då medel för försöksverksamhet med en ny kortare KPU överförs från anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*. Anslaget beräknas öka med 1 971 000 kronor 2024 respektive 2 017 000 kronor 2025 av samma skäl.

Anslaget 2:21 *Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* ökas med 4 121 000 kronor 2023 då medel för försöksverksamhet med en ny kortare KPU överförs från anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*. Anslaget beräknas öka med 4 880 000 kronor 2024 respektive 4 995 000 kronor 2025 av samma skäl.

Anslaget 2:27 *Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* ökas med 3 833 000 kronor 2023 då medel för försöksverksamhet med en ny kortare KPU överförs från anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*. Anslaget beräknas öka med 3 940 000 kronor 2024 respektive 4 033 000 kronor 2025 av samma skäl.

Anslaget 2:29 *Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* ökas med 6 708 000 kronor 2023 då medel för försöksverksamhet med en ny kortare KPU överförs från anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*. Anslaget beräknas öka med 6 896 000 kronor 2024 respektive 7 057 000 kronor 2025 av samma skäl.

Anslaget 2:31 *Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* ökas med 5 270 000 kronor 2023 då medel för försöksverksamhet med en ny kortare KPU överförs från anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*. Anslaget beräknas öka med 6 520 000 kronor 2024 respektive 6 673 999 kronor 2025 av samma skäl.

Anslaget 2:43 *Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* ökas med 3 258 000 kronor 2023 då medel för försöksverksamhet med en ny kortare KPU överförs från anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*. Anslaget beräknas öka med 4 268 000 kronor 2024 respektive 4 368 000 kronor 2025 av samma skäl.

Anslaget 2:45 *Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* ökas med 7 178 000 kronor 2023 då medel för försöksverksamhet med en ny kortare KPU överförs från anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*. Anslaget beräknas öka med 7 388 000 kronor 2024 respektive 7 561 000 kronor 2025 av samma skäl.

Anslaget 2:51 *Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* ökas med 2 875 000 kronor 2023 då medel för försöksverksamhet med en ny kortare KPU överförs från anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor*. Anslaget beräknas öka med 2 955 000 kronor 2024 respektive 3 025 000 kronor 2025 av samma skäl.

Anslag för forskning, konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå vid statliga universitet och högskolor

Regeringen anger att 26 av de totalt 30 anslagen får användas för ersättning till de statliga universiteten och högskolorna för forskning och utbildning på forskarnivå. Anslagen för Stockholms konstnärliga högskola, Konstfack, Kungliga Konsthögskolan och Kungliga Musikhögskolan i Stockholm får användas för ersättning för konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå. Anslaget för Mälardalens universitet får även användas för kapitaltillskott till holdingbolag knutet till universitetet efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall.

Regeringen föreslår att anslagen anvisas totalt 17 844 974 000 kronor för 2023. För en översikt av regeringens föreslag till fördelning på lärosäten, se bilaga 2 i betänkandet.

Anslaget 2:4 *Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* minskas med 26 000 000 kronor fr.o.m. 2023, då medel för Nationellt centrum för kvinnofrid överförs till anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor*. Ändamålet för medlen påverkas inte av överföringen.

Anslaget 2:62 *Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* ökas med 15 000 000 kronor fr.o.m. 2023 till följd av fördelning av den ökning av universitets och högskolors anslag för forskning och utbildning på forskarnivå som aviserades i den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2020.

Bemyndiganden

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:4 *Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och innovationsplattformen inom råvaror under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Raw Materials) på högst 350 000 kronor. Skälen för regeringens förslag är följande. Uppsala universitet är sedan 2015 medlem i EIT Raw Materials (prop.

2014/15:1 utg.omr 16, bet. 2014/15:UbU1, rskr 2014/15:90). Eftersom verksamheten kommer att fortsätta bedrivas bör regeringens bemyndigande att besluta om årliga medlemsavgifter till EIT Raw Materials förlängas.

Regeringen föreslår även att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget 2:4 *Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och innovationsplattformen inom hållbar energi under Europeiska institutet för innovation och teknik (KIC InnoEnergy SE) på högst 500 000 kronor. Skälen för regeringens förslag är följande. Uppsala universitet är sedan 2011 medlem i en kunskaps- och innovationsplattform inom hållbar energi under Europeiska institutet för innovation och teknik, KIC InnoEnergy SE (prop. 2010/11:38, bet. 2010/11:UbU13, rskr. 2010/11:176). Eftersom Uppsala universitet kan komma att fortsätta som associerad medlem även under kommande år bör bemyndigande om att besluta om medlemsavgift till KIC InnoEnergy SE förlängas.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:4 *Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till Centre Européen de Calcul Atomique et Moléculaire (CECAM) på högst 350 000 kronor. Skälen för regeringens förslag är följande. Uppsala universitet är sedan 2016 medlem i Centre Européen de Calcul Atomique et Moléculaire (CECAM) (prop. 2016/17:2, bet. 2016/17:FiU11, rskr. 2016/17:55). Eftersom verksamheten kommer att fortsätta bedrivas bör regeringens bemyndigande att besluta om årliga medlemsavgifter till CECAM förlängas.

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att regeringen under 2023 beslutar om medlemskap i den ideella föreningen Ebrains och bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget 2:14 *Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift på högst 350 000 kronor. Skälen för regeringens förslag är följande. Linköpings universitet har blivit inbjudet att inom ramen för den ideella föreningen Ebrains delta i skapandet av en svensk nod med målsättningen att skapa en nationellt distribuerad infrastruktur för hjärnforskning. Detta förutsätter ett medlemskap för Linköpings universitet. Ebrains är kopplat till EU:s forskningsprogram Human Brain Project.

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att regeringen under 2023 beslutar om medlemskap i konsortium för europeisk forskningsinfrastruktur, Infrafrontier ERIC, och bemyndigar regeringen att under 2023–2027 för anslaget 2:16 *Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift på högst 600 000 kronor. Skälen för regeringens förslag är följande. Karolinska institutet är sedan 2017 delägare i Infrafrontier GmbH som deltar i arbetet med att skapa det första kompletta genforskningsbiblioteket för däggdjur. Infrafrontier GmbH ska omorganiseras och inrättas som en ERIC, Infrafrontier ERIC, med säte i Tyskland.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:16 *Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och innovationsplattformen inom hälsa under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Health) på högst 900 000 kronor. Skälen för regeringens förslag är följande. Karolinska institutet är sedan 2015 medlem i EIT Health (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16, bet. 2014/15:UbU1, rskr. 2014/15:90). Eftersom verksamheten kommer att fortsätta bedrivas bör regeringens bemyndigande att besluta om årliga medlemsavgifter till EIT Health förlängas.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:18 *Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och innovationsplattformen inom råvaror under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Raw Materials) på högst 1 200 000 kronor. Skälen för regeringens förslag är följande. Kungliga Tekniska högskolan är sedan 2015 medlem i EIT Raw Materials (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16, bet. 2014/15:UbU1, rskr. 2014/15:90). Eftersom verksamheten kommer att fortsätta bedrivas bör regeringens bemyndigande att besluta om årliga medlemsavgifter till EIT Raw Materials förlängas.

Regeringen föreslår vidare att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:18 *Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och innovationsplattformen inom hälsa under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Health) på högst 900 000 kronor. Skälen för regeringens förslag är följande. Kungliga Tekniska högskolan är sedan 2015 medlem i EIT Health (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16, bet. 2014/15:UbU1, rskr. 2014/15:90). Eftersom verksamheten kommer att fortsätta bedrivas bör regeringens bemyndigande att besluta om årliga medlemsavgifter till EIT Health förlängas.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:18 *Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och innovationsplattformen inom it-området under Europeiska institutet för innovation och teknik (KIC Digital) på högst 400 000 kronor. Skälen för regeringens förslag är följande. Kungliga Tekniska högskolan är sedan 2017 medlem i KIC Digital (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16, bet. 2017/18:FiU11, rskr. 2017/18:59). Eftersom verksamheten kommer att fortsätta bedrivas bör regeringens bemyndigande att besluta om årliga medlemsavgifter till KIC Digital förlängas.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:20 *Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå* besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och innovationsplattformen inom råvaror under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Raw Materials) på högst 1 200 000 kronor. Skälen för regeringens förslag är följande. Luleå tekniska universitet är sedan 2015 medlem i EIT Raw Materials (prop. 2014/15:1 utg.omr. 16, bet.

2014/15:UbU1, rskr. 2014/15:90). Då verksamheten kommer att fortsätta bedrivas bör regeringens bemyndigande att besluta om årliga medlemsavgifter till EIT Raw Materials förlängas.

Övriga anslag

Anslaget 2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till enskilda utbildningsanordnare för ersättning för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till forskning och utbildning på forskarnivå.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 3 848 585 000 kronor för 2023.

Inom anslaget fördelar regeringen resurser till Chalmers Tekniska Högskola AB, Handelshögskolan i Stockholm, Stiftelsen Högskolan i Jönköping, Enskilda Högskolan Stockholm AB, Akademi för Ledarskap och Teologi, Johannelunds teologiska högskola AB, Stiftelsen Stockholms Musikpedagogiska Institut, Ericastiftelsen, Marie Cederschiöld högskola AB, Stiftelsen Rödakorshemmet, Sophia hemmet, ideell förening, Beckmans skola AB, Newmaninstitutet AB och Brunnsviks folkhögskola. Fördelningen per lärosäte och anslagspost samt kostnader för mervärdesskatt för enskilda utbildningsanordnare redovisas i propositionen (avsnitt 5.7.63 tabell 5.139).

Anslaget ökas med 3 750 000 kronor 2023 och beräknas öka med 7 500 000 kronor fr.o.m. 2024 för att stärka sjöfartsutbildningen vid Chalmers Tekniska Högskola AB. Av bidraget till Chalmers Tekniska Högskola AB beräknas 1 042 620 000 kronor fördelas under 2023 för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Av dessa medel utgör 10 776 000 kronor det särskilda åtagande som avser bidrag för utrustning m.m. till sjöbefälsutbildningen och 768 000 kronor bidrag för studenthälsa. Utöver det beräknas 1 012 457 000 kronor fördelas under 2023 för forskning och utbildning på forskarnivå.

Av bidraget till Stiftelsen Högskolan i Jönköping beräknas 629 925 000 kronor fördelas under 2023 för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Av dessa medel utgör 717 000 kronor det särskilda åtagande som avser bidrag för studenthälsa. Utöver det beräknas 147 778 000 kronor fördelas under 2023 för forskning och utbildning på forskarnivå.

Under anslagsposten har mervärdesskattkostnader beräknats för Stiftelsen Chalmers Tekniska Högskola, Chalmers Tekniska Högskola AB och Stiftelsen Högskolan i Jönköping i enlighet med de ramavtal som har ingåtts mellan staten, stiftelsen och bolaget respektive staten och stiftelsen. Syftet är att garantera konkurrensneutralitet gentemot statliga universitet och högskolor. Under anslagsposten har även medel beräknats för höjda kostnader för mervärdesskatt inom utbildningen vid övriga enskilda utbildningsanordnare som tilldelas bidrag från detta anslag. Enligt prognoser kommer de samlade utgifterna för mervärdesskattkostnader 2022 att uppgå till 389 000 000 kronor. Det högsta belopp som kan betalas ut för ändamålet för 2023 beräknas uppgå till 449 873 000 kronor.

Anslaget 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för särskilda insatser för högskoleutbildning och forskning inom högskoleområdet. Anslaget får även användas för utgifter i fråga om bidrag till statliga universitet och högskolor, enskilda utbildningsanordnare av högskoleutbildning, samt statliga myndigheter och andra organisationer med anknytning till högskoleområdet.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 1 003 999 000 kronor för 2023.

Anslaget minskas med 20 000 000 kronor fr.o.m. 2023 till följd av fördelning av den ökning av universitetets och högskolors anslag för forskning och utbildning på forskarnivå som aviserades i den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2020. För att finansiera ökade resurser till sjukhusfysiker- och sjöbefälsutbildningarna samt Hanaholmen kulturcentrum för Sverige och Finland minskas anslaget med 10 700 000 kronor 2023 och anslaget beräknas minska med 6 200 000 kronor fr.o.m. 2024. Anslaget minskas med 44 368 000 kronor 2023 eftersom medel för försöksverksamhet med en ny kortare KPU överförs till berörda lärosätens anslag. Anslaget beräknas minska med 53 610 000 kronor 2024 respektive 54 866 000 kronor 2025 av samma skäl.

Från anslaget finansieras bl.a. vissa särskilda utbildningsinsatser såsom vidareutbildning av obehöriga lärare (VAL), stöd till waldorflärläroverutbildningen och särskild KPU inklusive Teach for Sweden. För Teach for Sweden beräknas 12 000 000 kronor årligen 2022–2024. Inom anslaget finansieras också kompletterande utbildningar för personer med avslutad utländsk utbildning. Regeringen bedömer att dessa medel även bör kunna användas för språkstudier i svenska eller engelska och språkstöd för personer med utländsk högskoleutbildning. Från anslaget fördelas även medel till övningsskolor, praktisknära forskning, universitetens innovationskontor, idébanksmedel till Chalmers Tekniska Högskola AB, kulturskolekliv och till Svenska institutet för informationsinsatser och svenskundervisning i utlandet. Regeringen avser att omprioritera medel som tidigare tillförts för flexibla utbildningsvägar till läraryrket samt för validering inom KPU. Genom omprioriteringen möjliggörs bl.a. utökning av satsningen på övningsskolor samt medel för samordning och uppföljning av ny kortare KPU.

Anslaget 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter vid universitet och högskolor för särskilda åtaganden och för utgifter för bidrag till insatser för ökad kvalitet i högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå. Anslaget får även användas för kapitaltillskott för finansiering av idébanksmedel efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 578 029 000 kronor för 2023.

Fördelningen per lärosäte redovisas i budgetpropositionen (avsnitt 5.7.65 tabell 5.144).

Anslaget ökar med 3 750 000 kronor 2023 och beräknas öka med 7 500 000 kronor fr.o.m. 2024 för att stärka sjöbefälsutbildningen vid Linnéuniversitetet.

Anslaget ökar med 3 000 000 kronor 2023 och beräknas öka med 6 000 000 kronor fr.o.m. 2024 för att stärka sjukhusfysikerutbildningen vid Lunds, Göteborgs, Stockholms och Umeå universitet. Anslaget ökas med 5 000 000 kronor fr.o.m. 2023 till följd av fördelning av den ökning av universitets och högskolors anslag för forskning och utbildning på forskarnivå som aviserades i den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2020. Syftet med medlen är att stärka forskningsanknytningen vid de lärosäten som bedriver polisutbildning. Anslaget ökas med 26 000 000 kronor fr.o.m. 2023, då medel för Nationellt centrum för kvinnofrid överförs från anslaget 2:4 *Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå*. Ändamålet för medlen påverkas inte av överföringen. Anslaget beräknas minska med 15 000 000 kronor fr.o.m. 2024 för att finansiera insatser för sjöbefälsutbildningen.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget besluta om kapitaltillskott på högst 11 000 000 kronor till holdingbolag knutna till universitet för finansiering av idébanksmedel. Skälet för regeringens förslag är följande. Uppbyggnaden av idébanker bör fortsätta för att göra det möjligt att öka kommersialiseringen av forskningsresultat.

Anslaget 2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för statsbidrag enligt avtal mellan svenska staten och landsting om samarbete om högskoleutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till landsting enligt avtal om samarbete om högskoleutbildning av tandläkare, odontologisk forskning och utveckling av tandvården.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 2 815 236 000 kronor för 2023.

Enligt avtalet om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården, det s.k. ALF-avtalet, ersätter staten berörda regioner för medverkan i verksamhetsintegrerad utbildning av läkare per helårsstudent och för klinisk forskning. Fördelningen enligt ALF-avtalet 2023 framgår av budgetpropositionen (avsnitt 5.7.66 tabell 5.147). Enligt avtalet om samarbete om grundutbildning av tandläkare, odontologisk forskning och utveckling av tandvården, det s.k. TUA-avtalet, ersätter staten berörda regioner för medverkan i grundutbildning av tandläkare per helårsstudent, basorganisation och kliniskt inriktad odontologisk forskning. Fördelningen enligt TUA-avtalet 2023 framgår av budgetpropositionen (avsnitt 5.7.66 tabell 5.149).

Anslaget 2:67 Särskilda bidrag inom högskoleområdet

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter i fråga om bidrag till statliga universitet och högskolor, enskilda utbildningsanordnare av högskoleutbildning samt statliga myndigheter och andra organisationer med anknytning till högskoleområdet.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 67 780 000 kronor för 2023.

Anslaget ökas med 200 000 kronor för att möjliggöra ett högre svenskt bidrag till Hanaholmen kulturcentrum för Sverige och Finland.

Motionerna

Socialdemokraterna

I kommittémotion 2022/23:2130 av Åsa Westlund m.fl. (S) i denna del framhåller motionärerna att Sverige behöver fortsätta att investera i högre kvalitet och fler utbildningsplatser inom högre utbildning. Motionärerna avvisar därför regeringens nedskärningar på tolv lärosäten och vill se en återställning med totalt 81 miljoner kronor för anslag till universitet och högskolor som regeringen föreslår ska få minskade anslag 2023 jämfört med 2022. De anslag som berörs är 2:3 *Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* med 11 000 000 kronor, 2:5 *Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* med 6 000 000 kronor, 2:7 *Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* med 7 000 000 kronor, 2:9 *Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* med 5 000 000 kronor, 2:13, *Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* med 4 000 000 kronor, 2:15 *Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* med 2 000 000 kronor, 2:17 *Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* med 33 000 000 kronor, 2:19: *Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* med 3 000 000 kronor, 2:33 *Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* med 4 000 000 kronor, 2:39 *Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* med 2 000 000 kronor, 2:47 *Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* med 1 000 000 kronor och 2:49 *Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå* med 3 000 000 kronor.

Vidare föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en ökning av anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* med 4 000 000 kronor för en satsning på Teach for Sweden.

Vänsterpartiet

I partimotion 2022/23:1238 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en höjning av anslaget 2:2 *Universitets- och högskolerådet* med 20 000 000 kronor.

Motionärerna anger att en satsning på 10 miljoner kronor ska göra det möjligt för fler studenter med funktionsnedsättning att genomföra högskoleprovet. Motionärerna satsar dessutom 10 miljoner kronor till att säkerställa finansieringen av högskoleprovet. Vänsterpartiet vill vidare stärka kvaliteten på högre utbildning och föreslår därför en höjning av ersättningen per helårsstudent till lärosätena. Anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskola* föreslås därför öka med 324 000 000 kronor i

förhållande till regeringens förslag. Motionärerna vill vidare öka tryggheten för studenterna på lärosätena och gör en satsning på studentkårerna. Anslaget 2:67 *Särskilda bidrag inom högskoleområdet* föreslås därmed öka med 30 000 000 kronor mer än enligt regeringens förslag.

Centerpartiet

I kommittémotion 2022/23:2188 av Muharrem Demirok m.fl. (C) i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en höjning av anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* med 4 045 000 kronor. Motionärerna föreslår en satsning på studenters psykiska hälsa med 8 miljoner kronor. Vidare föreslår motionärerna en höjning av anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor* med 17 775 000 kronor i förhållande till regeringens förslag. Motionärerna föreslår en förstärkning av verksamheten vid Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) med 20 miljoner kronor. Vidare föreslår motionärerna en sänkning av ett antal anslag på universitets- och högskoleområdet i förhållande till regeringens förslag till följd av en föreslagen reduktion av pris- och löneomräkningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla att utbildning och forskning vid svenska universitet och högskolor ska hålla en internationellt sett hög kvalitet och bedrivas effektivt. Högskoleutbildningar ska vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet. Begrepp som bildning, anställningsbarhet och yrkesskicklighet är viktiga för den högre utbildningen. För den som är intresserad av att börja studera är det angeläget med tillgång till allsidig information om möjliga utbildningar och arbetsmarknadsutsikter. En hög kvalitet på högskoleutbildningen rustar studenterna väl för det kommande arbetslivet. Genom en hög kvalitet kan också genomströmningen i utbildningar påverkas positivt, vilket i sin tur ökar tillgången på kompetent och kvalificerad personal såväl till välfärdsyrken som till näringslivet. Det kommande omställningsstudiestödet kan förväntas medföra att också redan yrkesverksamma söker sig till utbildning inom högskolan.

Enligt utskottet spelar universitet och högskolor en viktig roll när det gäller kompetensförsörjning till offentlig sektor och näringsliv och för att Sverige ska fortsätta att utvecklas som kunskapsnation. Utskottet tycker att det är positivt med de satsningar på vissa utbildningar och forskningsområden som regeringen föreslår liksom på ökade möjligheter till språkstudier för personer med utländsk högskoleutbildning. Utskottet ser också positivt på den föreslagna förstärkningen av övningsskolor och övningsförskolor för lärar- och förskollärostudenterna samt på förstärkningen av den nya kortare kompletterande pedagogiska utbildningen (KPU).

Utskottet vill framhålla vikten av hög kvalitet i högskolans forskning liksom av ett nära samband mellan utbildning och forskning. Genom samverkan med det omgivande samhället stärks förutsättningar för ömsesidigt

utbyte och nyttiggörande av forskning. Utskottet vill också peka på betydelsen av universitetens och högskolornas forskningsanslag för strategiska prioriteringar och för att Sverige ska fortsätta att vara en ledande forskningsnation.

Motionärerna föreslår ökning och minskning i förhållande till regeringens förslag till anslag. Utskottet anser att regeringens förslag till anslag, godkännanden och bemyndiganden inom området är väl avvägda. Utskottet har här redovisat sina skäl för att tillstyrka regeringens förslag om anslag, godkännanden och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden inom området Universitet och högskolor och för att avstyrka samtliga motionsyrkanden som behandlas i detta avsnitt (se utskottets förslag i avsnitt 1 om statens budget inom utgiftsområde 16).

5 Forskning

Propositionen

Mål för området

I den forsknings- och innovationspolitiska propositionen Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige (prop. 2020/21:60) presenterades mål och delmål för forskningspolitiken. Målet för forskningspolitiken är att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation, där högkvalitativ forskning, högre utbildning och innovation leder till samhällets utveckling och välfärd, näringslivets konkurrenskraft och svarar mot de samhällsutmaningar vi står inför, både i Sverige och globalt.

Följande uppföljningsbara delmål har pekats ut för tioårsperioden 2017–2026:

- Sverige ska vara ett internationellt attraktivt land för investeringar i forskning och utveckling. De offentliga och privata investeringarna i forskning och utveckling bör även i fortsättningen överskrida EU:s mål.
- En övergripande kvalitetsförstärkning av forskningen ska ske och jämställdheten ska öka.
- Samverkan och samhällspåverkan ska öka.

Ovanstående mål inbegriper även forskningspolitik inom utgiftsområdena 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, 20 Allmän miljö- och naturvård, 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel samt 24 Näringsliv.

Området Forskning inom utgiftsområde 16 omfattar anslag till forskning, forskningens infrastruktur, nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap och forskningsinformation samt forskningsetik. Området omfattar även bidrag till internationella forskningsorganisationer.

Redovisat tillkännagivande

Regeringen redovisar behandlingen av ett tillkännagivande om behandling av personuppgifter för forskningsändamål (avsnitt 6.2 i propositionen). Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen bör se över möjligheterna att återkomma med förslag på en lagstiftning som likställer villkoren för offentliga och privata forskningsutförare att bedriva forskning som inbegriper personuppgifter på rättslig grund (bet. 2018/19:UbU5 punkt 2, rskr. 2018/19:44). I regeringens skrivelse Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2021 (skr. 2021/22:75) angavs att avsikten är att den fråga som tillkännagivandet avser ska behandlas i budgetpropositionen för 2023. Regeringen bedömer nu att ytterligare överväganden behövs göras och avser därför att återkomma i frågan. Tillkännagivandet är enligt regeringen inte slutbehandlat.

Politikens inriktning

Regeringen anger att Sverige fortsatt ska vara en ledande forskningsnation. Forskning och innovation ska bedrivas med hög kvalitet och effektivitet. En tydlig inriktning mot excellens och kvalitet är avgörande för att svensk forskning i framtiden ska vara konkurrenskraftig, bidra till en högre produktivitet och skapa tillväxt i hela landet. Fortsatta investeringar i forskning och innovation behövs, inklusive kunskaps spridning och nyttiggörande. Satsningarna som presenterades i den forsknings- och innovationspolitiska propositionen 2020 fortsätter.

Sverige har höga ambitioner när det gäller europeiskt forskningssamarbete. Ett av målen i strategin för arbetet med Horisont Europa är att öka deltagandet med 10 procent.

För att säkerställa att den statliga externa finansieringen av forskning och innovation fungerar på ett ändamålsenligt sätt har en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av myndighetsorganisationen för forskningsfinansiering.

Forskning av hög kvalitet är enligt regeringen avgörande för att Sverige ska vara internationellt konkurrenskraftigt. Sverige behöver ha attraktiva forskningsmiljöer för att klara en ökande konkurrens om talanger, experter och kompetenser. Forskningens frihet ska värnas. Fri forskning har både ett egenvärde och kommer till nytta på kort och lång sikt och ska därför inte detaljstyras. Såväl nyfikenhetsdriven grundforskning som behovsriktad, tillämpad forskning behövs.

Sverige behöver satsa på forskning för att säkra kunskap och kompetens inom områden som är relevanta för att möta de utmaningar som mänskligheten står inför. Satsningar som har påbörjats inom ett flertal viktiga områden fortsätter.

Samhällsnyttan med rymdforskning och rymdverksamhet är stor. Rymdforskning bidrar enligt regeringen med betydelsefull kunskap till flera områden som är viktiga för samhället. Satsningar på rymdverksamhet bidrar också till att stärka näringslivet. Finansieringen till Europeiska rymdorganisationen (ESA) ger förutsättningar för svenskt deltagande i internationella forskningsprojekt. En utbyggnad av Esrange pågår och verksamheten med satellituppsändningar kommer att möjliggöra ytterligare forskning. För att säkerställa drift och utveckling av Esrange Space Centre föreslår regeringen ytterligare medel till verksamheten.

Forskningsinfrastruktur är nödvändig inom alla vetenskapliga fält för att framgångsrik forskning ska kunna bedrivas. I Sverige finns storskaliga anläggningar som SciLifeLab och MAX IV, vilket har visat sig vara strategiskt viktiga investeringar.

Sverige står värd för två unika forskningsinfrastrukturer för studier av material – neutronkällan ESS och den intilliggande synkrotronljusanläggningen MAX IV. Runt anläggningarna skapas också ett ledande kunskapscentrum för material- och livsvetenskaper. För Sverige är det

angeläget att ESS färdigställs snarast möjligt och regeringen avser därför att påskynda de svenska betalningarna och föreslår ökade medel till ESS.

Anslagen

Nedan sammanfattas regeringens budgetförslag för området Forskning (avsnitt 6.5). I budgetpropositionen redogörs för anslagsutvecklingen över tid i en tabell under varje anslag. Av tabellen framgår utfall och anslagssparande för 2021, anslag och utgiftsprognos för 2022, regeringens förslag för 2023 och regeringens beräkning av anslaget för 2024 och 2025. För varje anslag anger regeringen också det tänkta ändamålet. Under respektive anslag återfinns regeringens närmare överväganden med förslag till anslagsnivå för 2023 och beräknad anslagsnivå för kommande år. Av tabellen Förändringar av anslagsnivån framgår om anslagsförändringen är en följd av pris- och löneomräkning, beslutade, föreslagna och aviserade reformer, överföring till eller från andra anslag eller övrigt. Inom ett antal anslag föreslår regeringen att riksdagen ska bemyndiga regeringen att besluta om ekonomiska åtaganden.

Anslaget 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för stöd för forskning och forskningsinformation. Anslaget får även användas för utgifter för forskningsinfrastrukturer, internationellt forskningssamarbete, utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, resor och seminarier som är kopplade till forskningsstödet. Anslaget får även användas för bidrag till ett konsortium för konstruktionen och driften av European Spallation Source ESS, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 7 380 846 000 kronor för 2023.

Anslaget ökas med 356 000 000 kronor 2023 för att finansiera en ökning av bidraget till ESS. För samma ändamål beräknas anslaget öka med 569 000 000 kronor 2024, 528 000 000 kronor 2025 och 30 000 000 kronor 2026. Satsningen finansieras delvis genom att anslaget 1:1 *Statens skolverk* minskas med 166 000 000 kronor 2023. För 2024 beräknas anslaget 1:1 *Statens skolverk* minska med 160 000 000 kronor, för 2025 med 107 000 000 kronor och fr.o.m. 2026 med 15 000 000 kronor (se avsnitt 3.7.1).

Bemyndiganden

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 26 127 000 000 kronor 2024–2033. Skälen för regeringens förslag är följande. Den grundforskning som finansieras av Vetenskapsrådet bedrivs vanligen i form av fleråriga projekt. De medel som Vetenskapsrådet fördelar för vetenskaplig utrustning är också långsiktiga, eftersom myndigheten åtar sig att under flera år betala amorteringar och räntor för den aktuella utrustningen. Vidare tillkommer de åtaganden som följer av inrättandet av ESS.

Regeringen föreslår också att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 besluta om bidrag på högst 1 004 000 000 kronor till European Spallation Source ERIC (ESS). Skälen för regeringens förslag är följande. Driftsättningen av ESS har försenats och Sveriges kostnader för konstruktion och initial drift beräknas till ca 9,8 miljarder kronor i 2013 års priser.

Regeringen föreslår även att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om medlemsavgift till det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem (Euro-HPC) på högst 25 000 000 kronor. Skälet för regeringens förslag är följande. Sverige har nu blivit medlem i Euro-HPC.

Anslaget 3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för avgifter till internationella forskningsorganisationer.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 420 061 000 kronor för 2023.

Bemyndigande

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 537 000 000 kronor 2024–2032. Skälet för regeringens förslag är följande. Vetenskapsrådet svarar för långsiktiga internationella åtaganden gentemot forskningsorganisationer.

Anslaget 3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning

Regeringen anger att anslaget får användas för Vetenskapsrådets förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 197 631 000 kronor för 2023.

Anslaget ökas med 300 000 kronor fr.o.m. 2023 för att finansiera uppgifter avseende COST (Europeiskt samarbete inom vetenskap och teknik) som överförs från Verket för innovationssystem. Ökningen finansieras genom att anslaget 1:1 *Verket för innovationssystem* inom utg.omr. 24 Näringsliv minskar med motsvarande belopp. Vidare minskas anslaget med 2 000 000 kronor 2023 och beräknas minska med 2 000 000 kronor 2024. Minskningen beror på att Vetenskapsrådet inte längre har något uppdrag inom ramen för Sveriges återhämtningsplan.

Anslaget 3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för stöd till forskning och utveckling inklusive industriutvecklingsprojekt och fjärranalys inom nationella och internationella samarbeten. Anslaget får även användas för utgifter för information om rymdforskning och rymdverksamhet samt utgifter för deltagande i internationella rymdsamarbeten. Anslaget får användas för statsbidrag till Svenska rymdaktiebolaget och för utgifter för statsbidrag för verksamhet vid Esrange samt till utgifter för ersättning till vissa samebyar och till samefonden med anledning av verksamheten vid Esrange.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 1 297 356 000 kronor för 2023.

Anslaget ökas med 60 000 000 kronor 2023 för att finansiera Svenska rymdaktiebolagets samhällsuppdrag. För 2024–2026 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp.

Bemyndigande

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 600 000 000 kronor 2024–2034. Skälet för regeringens förslag är följande. Den verksamhet som finansieras från anslaget för rymdforskning och rymdverksamhet bedrivs vanligen i form av fleråriga projekt.

Anslaget 3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning

Regeringen anger att anslaget får användas för Rymdstyrelsens förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 46 759 000 kronor för 2023.

Anslaget 3:6 Institutet för rymdfysik

Regeringen anger att anslaget får användas för Institutet för rymdfysiks förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 63 310 000 kronor för 2023.

Anslaget 3:7 Kungl. biblioteket

Regeringen anger att anslaget får användas för Kungl. bibliotekets förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 435 537 000 kronor för 2023.

Anslaget 3:8 Polarforskningssekreteriatet

Regeringen anger att anslaget får användas för Polarforskningssekreteriatets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för att organisera och genomföra forskningsexpeditioner.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 67 414 000 kronor för 2023.

Polarforskningssekreteriatets utgifter varierar mellan åren beroende på om större expeditioner genomförs eller inte. För att klara år med stora utgifter måste hela anslagssparandet tas i anspråk och anslaget är beräknat utifrån dessa förutsättningar.

Anslaget 3:9 Sunet

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för Swedish University Computer Network (Sunet), ett datanätverk för överföring av digital information mellan universitet och högskolor samt vissa andra organisationer. Anslaget får även användas för utgifter för grundanslutning till Sunet för de konstnärliga högskolorna, statliga kulturarvsinstitutioner och Kungliga biblioteket samt för de specifika kostnader Sunet har för anslutning till internationella forskningsnät.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 49 183 000 kronor för 2023.

Anslaget 3:10 Överklagandenämnden för etikprövning

Regeringen anger att anslaget får användas för förvaltningsutgifter för Överklagandenämnden för etikprövning.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 5 465 000 kronor för 2023.

Anslaget 3:11 Etikprövningsmyndigheten

Regeringen anger att anslaget får användas för Etikprövningsmyndighetens förvaltningsutgifter.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 51 758 000 kronor för 2023.

Anslaget 3:12 Nämnden för prövning av oredlighet i forskning

Regeringen anger att anslaget får användas för förvaltningsutgifter för Nämnden för prövning av oredlighet i forskning.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 9 330 000 kronor för 2023.

Anslaget ökas med 800 000 kronor fr.o.m. 2023 för att finansiera ökade kostnader till följd av en ökad mängd ärenden till nämnden. Ökningen finansieras genom att anslag 3:13 *Särskilda utgifter för forskningsändamål* minskas med 1 000 000 kronor. Anledningen till att minskningen är större än motsvarande ökning beror på att detta anslag pris- och löneomräknas, vilket inte är fallet med anslaget 3:13.

Anslaget 3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för tull och mervärdesskatt som har betalats av EISCAT Scientific Association. Anslaget får användas för utgifter för särskilda insatser inom forsknings- och utvecklingsområdet.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 87 995 000 kronor för 2023.

Anslaget minskas med 1 000 000 kronor fr.o.m. 2023 för att finansiera ökningen av anslaget 3:12 *Nämnden för prövning av oredlighet i forskning*.

Anslaget 3:14 Gentekniknämnden

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för Gentekniknämndens verksamhet.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 4 850 000 kronor för 2023.

Motionerna*Vänsterpartiet*

I partimotion 2022/23:1238 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en höjning av anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* med 15 000 000 kronor för ett utökat stöd till djurfria forskningsmetoder.

Centerpartiet

I kommittémotion 2022/23:2188 av Muharrem Demirok m.fl. (C) i denna del föreslår motionärerna en sänkning av ett antal anslag på forskningsområdet i förhållande till regeringens förslag till följd av en föreslagen reducering av pris- och löneomräkningen.

Utskottets ställningstagande

Målet för forskningspolitiken är att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation, där högkvalitativ forskning, högre utbildning och innovation leder till samhällets utveckling och välfärd, näringslivets konkurrenskraft och svarar mot de samhällsutmaningar vi står inför, både i Sverige och globalt. Utskottet vill framhålla vikten av att svensk forskning har en tydlig inriktning mot hög kvalitet och excellens eftersom detta är en förutsättning för att den ska vara konkurrenskraftig. Både nyfikenhetsdriven grundforskning och behovs-inriktad, tillämpad forskning behövs. Riksdagen fattade 2021 beslut om långsiktiga forskningssatsningar utifrån den senaste forsknings- och innovationspolitiska propositionen, där bl.a. ett antal samhällsutmaningar stod i fokus. Enligt utskottet är det positivt att regeringen anger att dessa satsningar fortsätter och utökas, t.ex. inom områdena klimat och miljö, hälsa och life science samt digitalisering.

Utskottet vill framhålla betydelsen av forskningsinfrastruktur för att attrahera talangfulla forskare och för att kunna bedriva en framgångsrik forskning. I Sverige finns också flera storskaliga anläggningar som SciLifeLab och MAX IV som är viktiga för banbrytande forskning. Utskottet instämmer i regeringens uppfattning att det är angeläget att infrastrukturanläggningen ESS färdigställs snarast så att anläggningens unika möjligheter till forskning ska kunna börja utnyttjas. Utskottet är därför positivt till regeringens förslag om ökade medel till ESS. Utskottet vill även framhålla betydelsen av satsningar på rymdforskning och rymdverksamhet. Rymdforskningen bidrar med värdefull kunskap till flera samhällsområden, t.ex. klimat och miljö, och rymdverksamheten stärker på flera sätt svensk forskning och näringsliv. Den pågående utvecklingen av verksamheten vid Esrange för satellituppsändningar kommer att bidra till ytterligare viktig kunskap om jorden och rymden.

Motionärerna föreslår ökning och minskningar i förhållande till regeringens förslag till anslag. Utskottet anser att regeringens förslag till anslag och bemyndiganden inom området är väl avvägda. Utskottet har här redovisat sina skäl för att tillstyrka regeringens förslag om anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden inom området Forskning och för att avstyrka samtliga motionsyrkanden som behandlas i detta avsnitt (se utskottets förslag i avsnitt 1 om statens budget inom utgiftsområde 16).

6 Anslag för gemensamma ändamål

Propositionen

Anslagen

Nedan sammanfattas regeringens budgetförslag för området Gemensamma ändamål (avsnitt 7.1). I budgetpropositionen redogörs för anslagsutvecklingen över tid i en tabell under varje anslag. Av tabellen framgår utfall och anslagssparande för 2021, anslag och utgiftsprognos för 2022, regeringens förslag för 2023 och regeringens beräkning av anslaget för 2024 och 2025. För varje anslag anger regeringen också det tänkta ändamålet. Under respektive anslag återfinns regeringens närmare överväganden med förslag till anslagsnivå för 2023 och beräknad anslagsnivå för kommande år. Av tabellen Förändringar av anslagsnivån framgår om anslagsförändringen är en följd av pris- och löneomräkning, beslutade, föreslagna och aviserade reformer, överföring till eller från andra anslag eller övrigt. Inom ett anslag föreslår regeringen att riksdagen ska bemyndiga regeringen att besluta om ekonomiska åtaganden.

Anslaget 4:1 Internationella program

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för stipendier till s.k. tredjelandsstudenter. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag för att främja internationella kontakter inom EU-program och andra internationella program inom utbildningsområdet. Anslaget får även användas för att medfinansiera EU-medel inom Universitets- och högskolerådets ansvarsområde och genomföra stödåtgärder inom ramen för EU:s utbildningsprogram.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 81 589 000 kronor för 2023.

Bemyndigande

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 kronor 2024–2026. Skälet för regeringens förslag är följande. Universitets- och högskolerådet kommer under 2023 att bevilja stipendier för senare läsår.

Anslaget 4:2 Avgifter till Unesco och ICCROM

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för Sveriges medlemsavgift till Unesco. Anslaget får även användas för utgifter för Internationella centret för bevarande och restaurering av kulturföremål i Rom (ICCROM) samt utgifter för de Unescokonventioner som Sverige har ratificerat.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 32 186 000 kronor för 2023.

Anslaget 4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet

Regeringen anger att anslaget får användas för Svenska Unescorådets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för bevakning och genomförande av Unescos verksamhet.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 11 096 000 kronor för 2023.

Anslaget 4:4 Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning

Regeringen anger att anslaget får användas för utgifter för utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning. Anslaget får även användas för utgifter för statistik, analyser och prognoser inom dessa områden.

Regeringen föreslår att anslaget anvisas 32 643 000 kronor för 2023.

För att genomföra de internationella studierna Adult Education Survey (AES) och Continuing Vocational Training Survey (CVTS) ökas anslaget med 1 900 000 kronor 2023 samt beräknas öka med 900 000 kronor 2025.

Motionen*Centerpartiet*

I kommittémotion 2022/23:2188 av Muharrem Demirok m.fl. (C) i denna del föreslår motionärerna i förhållande till regeringens förslag en sänkning av anslaget 4:3 *Kostnader för Svenska Unescorådet* med 35 000 kronor till följd av en föreslagen reducering av pris- och löneomräkningen.

Utskottets ställningstagande

Motionärerna föreslår en minskning i förhållande till regeringens förslag till anslag. Utskottet anser att regeringens förslag till anslag och bemyndiganden inom området är väl avvägda och ser inte skäl att vidta några åtgärder med anledning av motionsyrkandet. Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag och ett bemyndigande om ekonomiska åtaganden inom området Gemensamma ändamål och avstyrker motionsyrkandet som behandlas i detta avsnitt (se utskottets förslag i avsnitt 1 om statens budget inom utgiftsområde 16).

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 16 (S)

Åsa Westlund (S), Linus Sköld (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Mats Wiking (S) och Aylin Fazelian (S) anför:

Socialdemokraternas förslag när det gäller statens budget finns i partimotionen Vårt Sverige kan bättre (mot. 2022/23:2074). I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 16. Motionen behandlas i betänkande 2022/23:FiU1. Socialdemokraternas förslag till statens budget för 2023 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning läggs fram i motion 2022/23:2130. Eftersom riksdagen genom sitt beslut den 13 december 2023 i det första steget i budgetprocessen väntas ge budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskar avstår vi från ställningstagande när det gäller statens budget för 2023 inom utgiftsområde 16. I stället lägger vi fram ett särskilt yttrande om vår politik inom utgiftsområdet.

Vi lever i en orolig tid. Rysslands hänsynslösa krig i Ukraina har stöpt om det säkerhetspolitiska läget i vårt närområde, samtidigt som Putins energikrig prövar både ekonomin och sammanhållningen i Europas länder. I Sverige pressas hushåll och företag både av hög inflation och ökande räntor. Reallönerna urholkas och den ekonomiska verkligheter tränger sig in i människors vardag. Därtill står Sverige inför en lågkonjunktur med ökande arbetslöshet. Det svåra ekonomiska läget sätter ljuset på behovet av ett tryggt samhälle, där välfärden, där bl.a. skolan är en del, levererar i hela Sverige och där vi möter tuffa tider tillsammans.

För att undvika stora nedskärningar i de olika skolformerna framöver måste statsbidragen till landets kommuner och regioner under utgiftsområde 25 öka mycket mer än vad regeringen föreslår. I vårt budgetalternativ dubblar vi därför den satsning som regeringen gör på generella statsbidrag till kommuner och regioner. Sveriges barn och elever ska inte betala priset för lågkonjunkturen. Vårt Sverige kan bättre. Socialdemokraternas budgetalternativ för utgiftsområde 16 innebär följande.

En jämlik kunskapsskola är avgörande för att ge alla barn i Sverige likvärdiga livschanser. Samhället behöver ta tillbaka den demokratiska kontrollen över skolan. Vårt skolsystem – en gång i tiden ett av världens bästa och mest jämlika – har idag blivit världens mest marknadsstyrda. Friskolor, valmöjligheter och skolval ska vara ett självklart inslag, men fokus måste vara på kunskap, arbetsro och bildning, inte vinstjakt.

Staten ska ta ett större ansvar för kvaliteten i undervisningen och för att öka likvärdigheten i skolan. Därför säger vi nej till högerregeringens neddragning på kvalitetsdialogerna.

Vi avsätter 61 miljoner kronor för att fortsätta möjliggöra en starkare regional närvaro från Skolverket genom arbetet med kvalitetsdialoger. På det

sättet kan kvalitetsdialogerna med huvudmännen för att sprida goda arbetsmetoder och stärka kvaliteten i undervisningen fortsätta utvecklas.

För att stärka kunskapsresultaten och öka likvärdigheten i skolan behöver mer resurser gå dit de behövs mest. 2018 införde den socialdemokratiskt ledda regeringen Likvärdighetsbidraget, ett statsbidrag för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling i skolan, och det gör skillnad. Enligt Statskontorets (2021) utvärdering av Likvärdighetsbidraget har det i stor utsträckning lett till mer resurser där behoven är som störst och satsningar på mer och bättre utbildad personal i skolorna. Sedan införandet har statsbidraget ökat från en miljard kronor till över 6,5 miljarder kronor för 2022. Vi ställer oss inte bakom att högerregeringen nu stoppar utbyggnaden av likvärdighetsbidraget och föreslår istället en förstärkning av likvärdighetsbidraget med en miljard kronor.

Kvaliteten i undervisningen i grundsärskola och gymnasiesärskola måste fortsätta stärkas. Därför anslås 25 miljoner kronor för att förhindra regeringens aviserade neddragningar av medel till undervisningen i grundsärskolan och gymnasiesärskolan samt neddragning av medel för införande av ett gemensamt skolvalssystem.

I högerregeringens förslag till budget minskar tyvärr budgeten för utgiftsområdet med nästan en halv miljard. Vi avvisar en del av regeringens föreslagna omprioriteringar av riktade statsbidrag till förmån för att höja de generella statsbidragen, däribland satsningarna på spetsklasser, sociala team, lovskola, jour- och akutskolor samt läromedel. Detta är lovvärda och viktiga initiativ som kommunerna själva borde få bedöma i vilken utsträckning de har behov av. I stället för det riktade statsbidraget till läromedel föreslår vi dessutom att Läromedelsutredningens förslag genomförs, eftersom dessa är väl utredda och bättre lämpade att på allvar säkerställa den långsiktiga tillgången på ändamålsenliga läromedel i skolan.

Sveriges ekonomi är på väg in i en lågkonjunktur och goda möjligheter till utbildning och ombildning är viktigare än någonsin. I detta läge föreslår regeringen nedskärningar på vuxenutbildningen på över 1 miljard kronor jämfört med 2022 vilket innebär försämrade möjligheter till utbildning och ombildning i ett osäkert ekonomiskt läge. Detta är helt fel väg att gå, särskilt som kompetensbristen är stor. För att stärka individer på arbetsmarknaden, möta företagets och välfärdens kompetensbehov och samtidigt stärka svensk ekonomi för framtiden föreslår vi därför fortsatta investeringar i Kunskapslyftet och satsar 1 miljard kronor för statligt stöd till vuxenutbildningen. I synnerhet ska satsningen på regionalt yrkesvux fortsätta att växa, med fokus på både ökad kvalitet och att skapa fler utbildningsmöjligheter för vuxna. En yrkesutbildning med hög kvalitet ger eleverna bättre yrkeskunskaper och leder till att en större andel får arbete efter utbildningen.

Yrkeshögskolan har blivit en verklig motor för regional tillväxt och kompetensförsörjning. Allt fler arbetsgivare söker kompetens från yrkeshögskolan. Den socialdemokratiskt ledda regeringen har sedan 2014 fördubblat antalet utbildningsplatser, men trots att antalet examinerade från

yrkeshögskolan fortsätter att öka för varje år är efterfrågan på yrkeshögskoleutbildade fortsatt stor. Söktrycket på utbildningarna har också ökat. Yrkeshögskoleutbildningen visar också fortsatt på mycket höga resultat. Trots detta minskar regeringen anslaget för 2023 jämfört med 2022. Vi anser i stället att yrkeshögskolan behöver byggas ut och satsar därför 104 miljoner kronor mer än regeringen på detta.

Fler behöver utbilda sig till lärare och det behövs fler vägar till läraryrket. Svensk skola behöver också fler skickliga lärare som vill ta sig an de elever och skolor som har störst behov. Teach for Sweden omskolar personer som redan har akademisk utbildning samtidigt som de arbetar i skolor i utsatta områden. De har visat utmärkta resultat när det gäller genomströmning och inträde i yrket efter genomgången program, och resurserna bör därför öka. Vi satsar därför ytterligare 4 miljoner kronor till Teach for Sweden.

Sverige behöver fortsätta att investera i högre kvalitet och fler utbildningsplatser inom högre utbildning. Vi avvisar därför regeringens förslag på nedskärningar på tolv lärosäten och föreslår i stället att anslagen för dessa återställs för en total summa av 81 miljoner kronor.

2. Statens budget inom utgiftsområde 16 (C)

Muharrem Demirok (C) anför:

Centerpartiets förslag när det gäller statens budget finns i partimotionen Jobben, klimatet och hela landet – Centerpartiets budgetmotion för 2023 (mot. 2022/23:2180). I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 16. Motionen behandlas i betänkande 2022/23:FiU1. Centerpartiets förslag till statens budget för 2023 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning läggs fram i motion 2022/23:2188. Eftersom riksdagen genom sitt beslut den 13 december 2023 i det första steget i budgetprocessen väntas ge budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller statens budget för 2023 inom utgiftsområde 16. I stället lägger jag fram ett särskilt yttrande om vår politik inom utgiftsområdet. Centerpartiets budgetalternativ för utgiftsområde 16 innebär följande.

Utbildning är en av grundstenarna i vårt demokratiska samhälle. Varje elev har rätt till en utbildning av hög kvalitet som utökar individens möjligheter i samhället och den personliga friheten och som leder till jobb. Utbildningen ska hålla hög kvalitet från förskolan ända upp till universitets- och forskningsnivå. Vårt utbildningssystem behöver svara upp mot efterfrågan på kompetent arbetskraft och möjliggöra för yrkesväxling. Utbildningsväsendet behöver i större utsträckning samverka med samhälle och näringsliv så att utbildningar, såväl akademiska som yrkesinriktade, blir mer verklighetsnära och relevanta för arbetsmarknaden. Högre utbildning behöver komma hela landet till del.

Förskolan lägger grunden för livslångt lärande. Genom att tidigt nå fler barn ökar möjligheterna att ge alla barn likvärdiga chanser till en bra skolgång. De barn som gynnas mest av en god förskola är de barn som har de svåraste

förutsättningarna, som barn från socioekonomiskt utsatta eller nyanlända familjer. Fler barn ska få möjlighet att delta i förskoleverksamheten.

Alla elever har rätt till en likvärdig skola av hög kvalitet. Alla barn ska få chans till en god skolgång. Det är avgörande för att motverka ett växande utanförskap. Elevernas kunskaper ska höjas genom hela utbildningssystemet. Läraren är den enskilt viktigaste faktorn för elevens framgång i klassrummet.

Centerpartiet vill öppna upp och tillgängliggöra skolvalet för fler. Jag vill se ett skolpengssystem som bättre tar hänsyn till skolors olika ansvar och elevers behov, där kommuner ersätts för sina faktiska kostnader, som att se till att alla barn får en utbildning och att upprätthålla driften av små skolor. Oseriösa huvudmän som inte lever upp till skollagens krav underminerar välfärdens legitimitet. Här måste vi fortsätta att ställa tydliga och hårda krav.

Att kunna ta del av sitt modersmål är viktigt för att stärka elevers kunskapsinhämtning, men det är också identitetsskapande. Fler barn och ungdomar behöver få ökade möjligheter att studera sitt modersmål.

För att kunna höja kvaliteten, erbjuda ett brett utbud av gymnasieprogram och möta arbetsmarknadens efterfrågan behöver samverkan mellan kommunerna stärkas.

Vissa resurser bör kvarstå för att Skolverket ska kunna genomföra de regionala kvalitetsdialogerna och medel om 30 miljoner kronor avsätts för detta.

Det behövs en stärkt och utbyggd elevhälsa som arbetar förebyggande. En förstärkt satsning på elevhälsa görs därför med 100 miljoner kronor 2023. Vidare görs en satsning på speciallärare, specialpedagogiska insatser och särskilda undervisningsgrupper på totalt 200 miljoner kronor.

Studier visar att riktade statsbidrag tenderar att missgynna mindre kommuner. Jag anser att det är mer prioriterat att låta kommuner få större inflytande över hur de använder sina resurser och att statlig detaljstyrning ska undvikas. Centerpartiet föreslår i denna budget höjda generella statsbidrag till kommunsektorn. Medel avsätts för detta ändamål inom utgiftsområde 25.

För att fler ska kunna och vilja arbeta längre måste det bli lättare att byta karriär senare i livet. Det behövs en vuxenutbildning som gör det lätt för människor att läsa in behörighet till yrkeshögskolan och högskolan. Det ska även vara lättare att komplettera sina studier eller satsa på yrkesinriktade utbildningar senare i yrkeslivet. Antalet platser på yrkesvux bör utökas och utbildningarna måste i större utsträckning utformas tillsammans med näringslivet. Yrkeshögskolan bör byggas ut och antalet korta kurser bli fler. Möjligheten att bli behörig till yrkeshögskolan bör utvecklas.

Tillgång till högre utbildning av god kvalitet i hela landet ökar människors möjligheter till jobb och trygghet, samtidigt som det gynnar näringslivet och vår gemensamma välfärd. En samverkan och en nära koppling mellan den högre utbildningen och det omgivande samhället är därför av största vikt. Jag vill verka för att lärosätena blir mer autonoma, finns i hela landet och ges ytterligare möjligheter att utforma sin verksamhet efter regionala förutsättningar. Fler fristående lärosäten, likt stiftelser, behövs. Studenthälsan

bör stärkas i hela landet och en satsning på studenters psykiska hälsa görs med 8 miljoner kronor. Dessutom bör Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) stärkas med 20 miljoner kronor för de viktiga verksamheterna med stöd och utbildning.

I dag spelar familjebakgrunden alltför stor roll för om någon väljer att studera vidare. Information och vägledning behöver därför stärkas för att bredda rekryteringen till högskolan. Ny teknik och digitalisering möjliggör för mer distansutbildning och i kombination med kommunala lärcentrum kan därför högre utbildning bli tillgänglig för fler.

Den akademiska friheten behöver stärkas. Utan oberoende forskning och utbildning är det svårare att identifiera, förstå och lösa samhällsproblem. Svensk forskning behöver också stärkas för att stå sig i den internationella konkurrensen. Det ska ses som attraktivt att forska i Sverige. Det ska vara både prestigefullt, karriärdrivande och lönsamt för forskare att forska, både på universitet och i olika branscher.

Sverige behöver bli mer attraktivt för investeringar i forskning och innovation. Det behöver skapas attraktiva forsknings- och innovationsmiljöer samt bättre villkor för företag att bedriva forskning i Sverige. Samverkan mellan lärosäten och med näringsliv är viktig för Sveriges konkurrenskraft och behöver därför stärkas.

3. Statens budget inom utgiftsområde 16 (MP)

Camilla Hansén (MP) anför:

Miljöpartiets förslag när det gäller statens budget finns i partimotionen Vi bygger det nya gröna folkhemmet – Miljöpartiets budgetmotion för 2023 (mot. 2022/23:2275). I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 16. Motionen behandlas i betänkande 2022/23:FiU1. Miljöpartiets förslag till statens budget för 2023 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning läggs fram i motion 2022/23:2257. Eftersom riksdagen genom sitt beslut den 13 december 2023 i det första steget i budgetprocessen väntas ge budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller statens budget för 2023 inom utgiftsområde 16. I stället lägger jag fram ett särskilt yttrande om vår politik inom utgiftsområdet. Miljöpartiets budgetalternativ för utgiftsområde 16 innebär följande.

Sambandet mellan skolmisslyckanden och fattigdom, utanförskap och kriminalitet är starkt och väl belagt i forskningen. Miljöpartiet vill skapa en jämlik skola. Staten måste fortsätta att rikta resurser för att öka likvärdigheten i förskolor, skolor och fritidshem över hela landet. Vi gör hela samhället en otjänst när vi sparar in på skolorna. Staten bör ta ett större ansvar för att skolor i hela landet ska ha tillräckliga resurser. Jag vill också skapa ett rättvist skolval för att motverka segregationen. Vi måste sätta stopp för vinstutdelningen eftersom den driver på segregationen och ökar ojämlikheten mellan skolor. Skolans syfte ska alltid vara utbildning, aldrig vinst.

Skolan ska vara en inkluderande miljö och ge förutsättningar för alla barn att lära sig. Elevhälsan ska byggas ut och satsningar göras på stärkta och bemannade skolbibliotek. Undervisningen i modersmål ska också förstärkas, inte minst i de nationella minoritetsspråken.

Ett likvärdighetsbidrag behöver inrättas för förskolan, liknande det vi redan har drivit igenom för skolan. Fullt utbyggt ska stödet omfatta 2 miljarder kronor årligen och komma alla förskolor till del men fördelas utifrån ett socioekonomiskt index.

Fritidshemmet är ett viktigt komplement till skolan. Det ger barnet stöd i lärandet och både social och språklig träning. Fritis kan fylla en viktig roll i att stötta de barn som har tuffast förutsättningar att klara skolan. Jag vill ge alla barn rätt till fritis och samtidigt stärka kvaliteten och likvärdigheten, och avsätter 290 miljoner kronor för detta. Jag vill också stärka alla barns tillgång till kultur i skolan, även på gymnasiet.

Medel avsätts för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling med 2,8 miljarder kronor mer än enligt regeringens förslag.

Miljöpartiet vill lansera ett grönt kunskapslyft med syftet att underlätta ett teknik- och kompetensskifte och omställningen till en hållbar arbetsmarknad. Lyftet bör genomföras som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd inom vuxenutbildning, yrkeshögskoleutbildningar samt gymnasieskola och högskola för att motverka arbetslöshet och skapa hållbara jobb för unga. Regeringens satsning på såväl regionalt yrkesvux som yrkeshögskolan är långt ifrån tillräcklig. I stället föreslår Miljöpartiet en markant ökning av medel för dessa verksamheter, 834 miljoner kronor mer än enligt regeringens förslag till regionalt komvux och 57 miljoner kronor mer till yrkeshögskolan.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2022/23:1 Budgetpropositionen för 2023 utgiftsområde 16:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och innovationsplattformen inom råvaror under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Raw Materials) på högst 350 000 kronor (avsnitt 5.7.4).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget 2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och innovationsplattformen inom hållbar energi under Europeiska institutet för innovation och teknik (KIC InnoEnergy SE) på högst 500 000 kronor (avsnitt 5.7.4).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift till Centre Européen de Calcul Atomique et Moléculaire (CECAM) på högst 350 000 kronor (avsnitt 5.7.4).
4. Riksdagen godkänner att regeringen under 2023 beslutar om medlemskap i den ideella föreningen Ebrains och bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift på högst 350 000 kronor (avsnitt 5.7.14).
5. Riksdagen godkänner att regeringen under 2023 beslutar om medlemskap i konsortium för europeisk forskningsinfrastruktur, Infrafrontier ERIC, och bemyndigar regeringen att under 2023–2027 för anslaget 2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift på högst 600 000 kronor (avsnitt 5.7.16).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och innovationsplattformen inom hälsa under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Health) på högst 900 000 kronor (avsnitt 5.7.16).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och

- innovationsplattformen inom råvaror under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Raw Materials) på högst 1 200 000 kronor (avsnitt 5.7.18).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och innovationsplattformen inom hälsa under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Health) på högst 900 000 kronor (avsnitt 5.7.18).
 9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och innovationsplattformen inom it-området under Europeiska institutet för innovation och teknik (KIC Digital) på högst 400 000 kronor (avsnitt 5.7.18).
 10. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023–2025 för anslaget 2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå besluta om en årlig medlemsavgift till kunskaps- och innovationsplattformen inom råvaror under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT Raw Materials) på högst 1 200 000 kronor (avsnitt 5.7.20).
 11. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget 2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor besluta om kapitaltillskott på högst 11 000 000 kronor till holdingbolag knutna till universitet för finansiering av idébanksmedel (avsnitt 5.7.65).
 12. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation besluta om bidrag på högst 1 004 000 000 kronor till European Spallation Source ERIC (ESS) (avsnitt 6.5.1).
 13. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 för anslaget 3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation besluta om medlemsavgift till det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem (Euro-HPC) på högst 25 000 000 kronor (avsnitt 6.5.1).
 14. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2023 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt tabell 1.1.
 15. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2022/23

2022/23:1238 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt förslaget i tabellen i motionen.

2022/23:2130 av Åsa Westlund m.fl. (S):

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2022/23:2188 av Muharrem Demirok m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2022/23:2257 av Camilla Hansén m.fl. (MP):

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt förslaget i tabell A i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2023 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen				
		S	V	C	MP	
1:1	Statens skolverk	1 319 762	86 000	56 000	19 872	88 000
1:2	Statens skolinspektion	546 884	±0	±0	-5 599	±0
1:3	Specialpedagogiska skolmyndigheten	803 307	±0	4 500	-2 765	±0
1:4	Sameskolstyrelsen	59 667	±0	±0	-370	±0
1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	3 906 193	-899 500	-166 000	-1 028 500	-885 000
1:6	Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	259 837	±0	±0	±0	±0
1:7	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola	4 999 000	±0	2 200 000	±0	±0
1:8	Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	200 720	±0	±0	±0	±0
1:9	Bidrag till svensk undervisning i utlandet	112 082	±0	±0	±0	±0
1:10	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	1 151 526	±0	±0	-250 000	±0
1:11	Skolforskningsinstitutet	25 714	±0	±0	-79	±0
1:12	Praktiknära skolforskning	36 043	±0	±0	±0	±0
1:13	Bidrag till lärarlöner	4 875 000	±0	±0	±0	±0
1:14	Särskilda insatser inom skolområdet	203 418	±0	±0	±0	±0
1:15	Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling	6 658 000	1 000 000	±0	±0	2 800 000
1:16	Bidrag till vissa studier	17 525	±0	±0	±0	±0

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen				
		S	V	C	MP	
1:17	Statligt stöd till vuxenutbildning	3 994 422	1 000 500	300 000	±0	834 000
1:18	Myndigheten för yrkeshögskolan	140 761	±0	±0	-404	±0
1:19	Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	3 754 236	104 000	±0	±0	57 000
2:1	Universitetskanslersämbetet	173 509	±0	±0	-527	±0
2:2	Universitets- och högskolerådet	243 502	±0	20 000	-819	±0
2:3	Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 028 199	11 000	±0	-8 480	±0
2:4	Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 366 674	±0	±0	-9 851	±0
2:5	Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 350 343	6 000	±0	-9 798	±0
2:6	Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 466 462	±0	±0	-10 119	±0
2:7	Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 379 997	7 000	±0	-9 928	±0
2:8	Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 767 794	±0	±0	-7 252	±0
2:9	Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 964 583	5 000	±0	-8 194	±0
2:10	Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 803 777	±0	±0	-7 400	±0
2:11	Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 592 610	±0	±0	-6 617	±0
2:12	Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 249 048	±0	±0	-5 124	±0
2:13	Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 745 359	4 000	±0	-7 273	±0
2:14	Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 081 958	±0	±0	-4 439	±0
2:15	Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	802 164	2 000	±0	-3 345	±0

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen				
		S	V	C	MP	
2:16	Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 773 802	±0	±0	-7 277	±0
2:17	Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 327 305	33 000	±0	-5 657	±0
2:18	Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 869 222	±0	±0	-7 669	±0
2:19	Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	761 365	3 000	±0	-3 178	±0
2:20	Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	439 523	±0	±0	-1 803	±0
2:21	Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	774 514	±0	±0	-3 199	±0
2:22	Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	289 358	±0	±0	-1 187	±0
2:23	Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 204 546	±0	±0	-5 002	±0
2:24	Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	395 801	±0	±0	-1 624	±0
2:25	Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	899 925	±0	±0	-3 732	±0
2:26	Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	326 772	±0	±0	-1 340	±0
2:27	Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	637 737	±0	±0	-2 645	±0
2:28	Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	291 374	±0	±0	-1 195	±0
2:29	Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 078 634	±0	±0	-4 455	±0
2:30	Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	304 322	±0	±0	-1 249	±0

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen				
		S	V	C	MP	
2:31	Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	695 645	±0	±0	-2 886	±0
2:32	Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	286 544	±0	±0	-1 175	±0
2:33	Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	286 053	4 000	±0	-1 205	±0
2:34	Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	111 348	±0	±0	-457	±0
2:35	Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	218 801	±0	±0	-901	±0
2:36	Stockholms konstnärliga högskola: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	56 410	±0	±0	-231	±0
2:37	Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	124 960	±0	±0	-515	±0
2:38	Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	35 379	±0	±0	-145	±0
2:39	Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	569 707	2 000	±0	-2 379	±0
2:40	Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	107 553	±0	±0	-441	±0
2:41	Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	488 276	±0	±0	-2 026	±0
2:42	Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	110 949	±0	±0	-455	±0
2:43	Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	528 472	±0	±0	-2 189	±0
2:44	Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	117 807	±0	±0	-483	±0
2:45	Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	461 501	±0	±0	-1 892	±0

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen				
		S	V	C	MP	
2:46	Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	104 587	±0	±0	-429	±0
2:47	Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	456 061	1 000	±0	-1 901	±0
2:48	Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	100 773	±0	±0	-413	±0
2:49	Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	353 644	3 000	±0	-1 486	±0
2:50	Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	67 509	±0	±0	-277	±0
2:51	Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	425 654	±0	±0	-1 766	±0
2:52	Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	94 996	±0	±0	-390	±0
2:53	Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	182 851	±0	±0	-756	±0
2:54	Konstfack: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	22 530	±0	±0	-92	±0
2:55	Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	70 663	±0	±0	-292	±0
2:56	Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	13 217	±0	±0	-54	±0
2:57	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	147 358	±0	±0	-608	±0
2:58	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	22 667	±0	±0	-93	±0
2:59	Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	480 644	±0	±0	-1 994	±0
2:60	Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	127 207	±0	±0	-522	±0

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen					
		S	V	C	MP		
2:61	Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	39 680	±0	±0	-142	±0	
2:62	Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	39 611	±0	±0	-101	±0	
2:63	Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	3 848 585	±0	±0	-15 961	±0	
2:64	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	1 003 999	4 000	324 000	4 045	±0	
2:65	Särskilda medel till universitet och högskolor	578 029	±0	±0	17 775	±0	
2:66	Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	2 815 236	±0	±0	-11 521	±0	
2:67	Särskilda bidrag inom högskoleområdet	67 780	±0	30 000	±0	±0	
3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	7 380 846	±0	15 000	±0	±0	
3:2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	420 061	±0	±0	±0	±0	
3:3	Vetenskapsrådet: Förvaltning	197 631	±0	±0	-563	±0	
3:4	Rymdforskning och rymdverksamhet	1 297 356	±0	±0	±0	±0	
3:5	Rymdstyrelsen: Förvaltning	46 759	±0	±0	-182	±0	
3:6	Institutet för rymdfysik	63 310	±0	±0	-140	±0	
3:7	Kungl. biblioteket	435 537	±0	±0	-3 865	±0	
3:8	Polarforskningssekreteriatet	67 414	±0	±0	-315	±0	
3:9	Sunet	49 183	±0	±0	±0	±0	
3:10	Överklagandenämnden för etikprövning	5 465	±0	±0	-17	±0	
3:11	Etikprövningsmyndigheten	51 758	±0	±0	-165	±0	
3:12	Nämnden för prövning av oredlighet i forskning	9 330	±0	±0	-54	±0	
3:13	Särskilda utgifter för forskningsändamål	87 995	±0	±0	±0	±0	
3:14	Gentekniknämnden	4 850	±0	±0	-12	±0	

Anslag	Regeringens förslag		Avvikelse från regeringen			
			S	V	C	MP
4:1	Internationella program	81 589	±0	±0	±0	±0
4:2	Avgift till Unesco och ICCROM	32 186	±0	±0	±0	±0
4:3	Kostnader för Svenska Unescorådet	11 096	±0	±0	-35	±0
4:4	Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	32 643	±0	±0	±0	±0
<i>Förslag till anslag utöver regeringens förslag</i>						
99:1	Ny kompensatorisk resursfördelningsmodell i gymnasieskolan	±0	±0	±0	±0	±0
99:2	Likvärdighetsbidrag för förskolan	±0	±0	±0	±0	2 000 000
99:3	Fritids för barn till personer som inte arbetar	±0	±0	±0	±0	290 000
Summa för utgiftsområdet		94 991 971	1 376 000	2 783 500	-1 457 929	5 184 000

BILAGA 3

Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden

Det har inte väckts några motioner med anledning av regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.

Beställningsbemyndiganden för 2023 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	1 851 745	2024–2029
1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	36 500	2024
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola	2 786 000	2024
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	546 202	2024–2025
1:12 Praktisknära skolforskning	72 100	2024–2026
1:13 Bidrag till lärarlöner	2 426 000	2024
1:15 Statligt stöd för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling	6 628 000	2024
1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning	3 583 422	2024
1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	9 700 000	2024–2030
3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	26 127 000	2024–2033
3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	2 537 000	2024–2032
3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet	4 600 000	2024–2034
4:1 Internationella program	100 000	2024–2026
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	60 993 969	